

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ

Μετὰ εἰκονογραφιῶν

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός,

ὑπὸ

N. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ

τῆ συμπράξει διαφόρων λογίων.

~~~~~  
**ΕΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β΄.**  
~~~~~

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 2.
Ἐν Ῥωσσίᾳ	ρούβ. ἀργ. 5.
Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐν γένει	φράγ. 16.

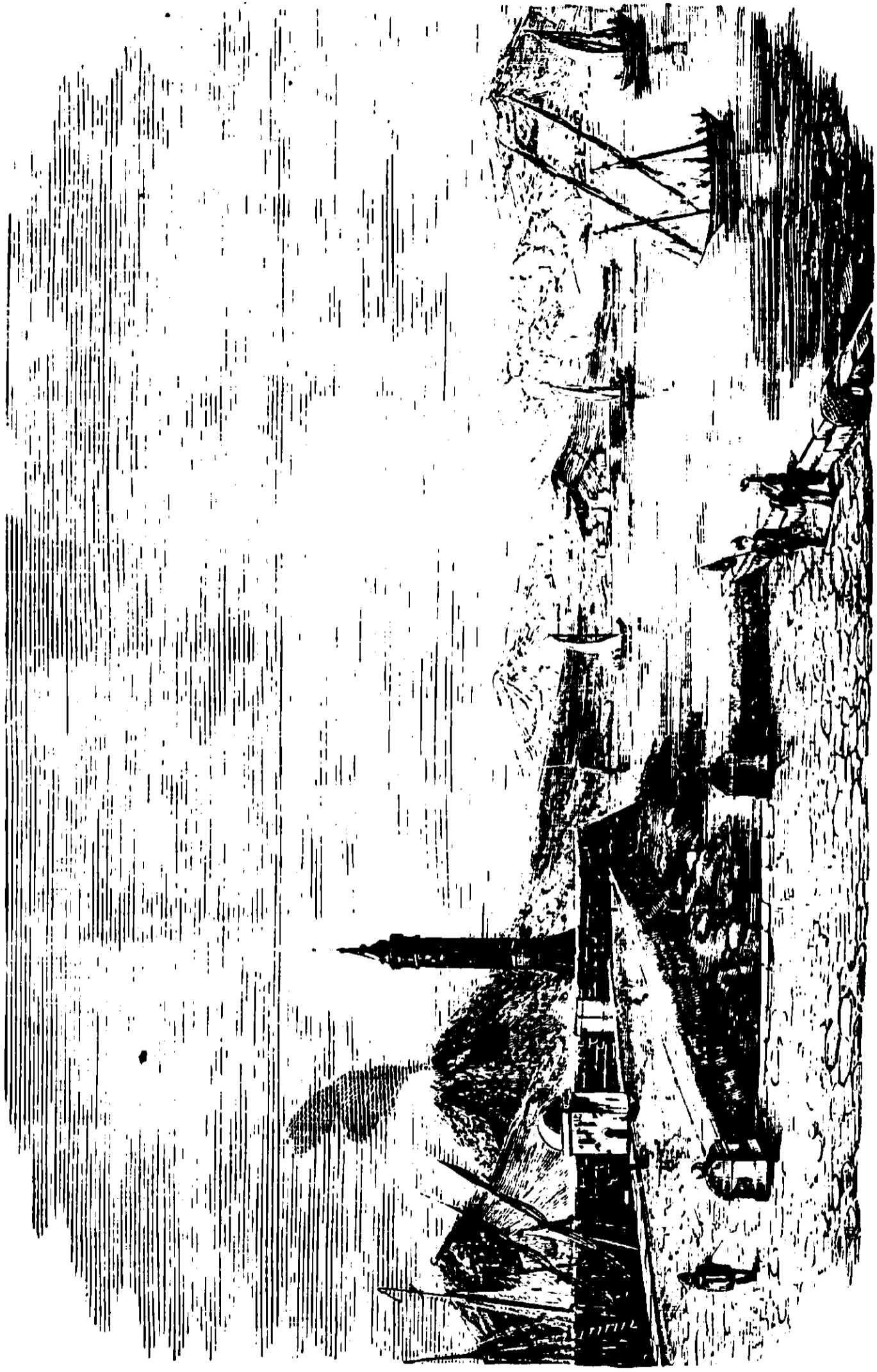
~~~~~  
**ΑΘΗΝΗΣΙ,**

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ  
ΑΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.



ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΙΣΤΙΣΣΗΣ,  
ΑΡΙΘ. 14.

~~~~~  
1869.

Naples et le Vésuve.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΡΩΤΟΓΑΛΛΟΥ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Ε'. ΦΥΛΛ. Β'.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1869.

ΗΛΩ ΚΑΙ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ.

Μύθος [Romance].

Α'.

Ὅτε ἦ ἔκτασις τοῦ πάλ' εὐκόσμου
 διαίτημα εὐθύμων θεοτήτων
 ὅτ' ἔλαμπ' εἰς πᾶν δάσος ἀλσκήδος
 καὶ εἰς πᾶν ρεῖθρον νύμφη ποταμίας
 ὅτ' ἔκρυπτον ὄρεστιάδων πλήθη
 καὶ εἰς πᾶσαν δρῦν δρυᾶς ἐνεσσαρκηῦτο
 τῶν ὄρεάδων μία ὑπερεῖχε
 ὄσσην δὲν εἶχε χάριν οὔτε κάλλη
 Ἠλὼ ἐλέγετο ἡ νέα κόρη
 κατῴκει, καὶ ἦν πτηνὸν ἐντὸς κοιλάδων
 τῶν φαύνων τὴν κκαδέτρεχε τὸ πλῆθος

πλήθην ἦν αὐτὴ ἐν μέσῳ τῶν δρυμῶνων
 Δὲν εἶχε στρέψει πρὸς κανέν' ἀκόμα
 κανεῖς τῶν λογισμῶν δὲν τῆς ἐγέννα
 Ἦκουε, ὅταν ἦκουε, σιγῶτα
 τῇ ἔλεγε τὸ πλῆθος τῶν σατύρων
 ἐγάλα καὶ ἔρευγε, καὶ ἂν ἐλάλει,
 αὐτῆς δὲν ἦτο εἰμὴ μία λέξις
 Τύσον σκληρὰ λοιπὸν εἶν' ἡ ψυχὴ τις
 δὲν θέλει ἔρωτας καὶ συμπαθείας
 ἢ μήπως εὐτυχῆς εἶνε θνητός τις,
 εἰς τὰ παρθένα της ἐγκατεστήθη
 Τίς οἶδεν! εἰς τὰ δάση κρυπτομένη
 καὶ βλέπει κύκλω, μή τι—τίς ἠξεύρει!
 Τὶ περιμένει; τί ποθεῖ νὰ ἴδῃ
 Τὶ ὄν ἐφάνη μεταξύ τῶν φύλλων
 Νέος ξανθός, ὡς ἡ Ἡὼς ὠραίος,

δεκαεξέ μόλις δροσερών Μαΐων
 ἴον
 ἔχει ὡς ἄνθος τῆς ροιᾶς τὸ στόμα,
 τ' ὄμμα
 ἔχει τὴν λάμψιν πρωϊνοῦ ἀστέρος.
 ἔρω
 δὲν εἶνε, οὔτε Βάκχος, οὔτ' Ἀπόλλων.
 ὄλον
 τὸ πλῆθος τῶν θεῶν μορφήν ὁμοίαν
 μίαν
 δὲν ἔχει πρὸς τὴν τοῦ θνητοῦ Ναρκίσσου·
 ἴσου
 ὁ Ζεὺς δὲν ἔχει ἀξιώσει κάλλους
 ἄλλους.
 Πλὴν πῶς ὁ Νάρκισσος ἐντὸς δρυμῶνος
 μόνος;
 μὴ σπάνια ἀνθῶν ποθῆ νὰ ἴδῃ
 εἶδῃ;
 μήπως πτηνῶν ἐκεῖ τὸν φέρουν βρόχοι;
 ὄχι·
 μήπως ῥεμβάζῃ καὶ ἀπομονοῦται;
 οὔτε.
 Ἦτο μὲ ἄλλους παιδάς τὸ παιδίον·
 δύων
 ὁ Φοῖβος ἔχυσεν ὀπίσω σκότη·
 ὅ,τι
 εἶδεν πρὶν ὁ παῖς δὲν βλέπει πλέον.
 Πλέων
 ἐντὸς τῆς ἀμφιλύκης τῆς ἐσπέρας,
 πέρας
 τῆς πλάνης του ἐλπίζει, ἂν ὀδίτης
 ἦ τις
 ἑταῖρός του εὐρίσκειται πλησίον.
 Σείων
 τὴν χεῖρα, ἀνακράζει:—Μὴ ἐγγύς μου
 εἰς μου
 συνοδοιπόρος ἦ τις ἄλλος εἶνε;
 — Εἶνε·
 τῷ ἀποκρίνεται ἡ Ἥχώ ἡ λάλος.
 — Ἄλλος
 εἰν' ὁ φωνάζων ἢ μὴ σύντροφός μου;
 — Φῶς μου
 λέγ' ἡ Ἥχώ.—Τίς καὶ εἰς ποῖον μέτρος;
 — ἔρω·
 λέγει ἡ νύμφη ἐν περιπαθείᾳ
 Οἴα.
 Βλέπει ὁ νέος κύκλω, οὐδὲν βλέπει·
 ἔπη
 ἀκούει μόνον. — Τί ὠραῖον εἶχον
 ἦχον!
 — ἔλθε λοιπὸν, ἀναφωνεῖ, μὴ γέλα!
 — ἔλα

λέγει καὶ πίπτ' εἰς τὰ ψυχρά του στήθη:
 — Στήθη!
 κρᾶζει ὁ νέος· πόθεν σὺ καὶ ποῖα;
 οἴα
 ἢ τόλμη σου, ὦ γύναι, μὲ βακχίδος
 εἶδος!
 Εἶπε γελῶν καὶ τὴν ἐγκαταλείπει.
 Λύπη
 τῆς νύμφης ἐπνιξε τὸ πάλλον στήθος,
 ἦθος
 Νιόβης ἢ μορφήν περιεβλήθη.
 — Δήθη
 θὰ μὲ κοιμίση, ἐκραξε, συντόμως,
 ὄμως
 σὲ ἔρω πῶποτε δὲν θὰ κοιμίση·
 μίσει, . .
 μίσει καὶ μόνον σὲ νὰ ἀγαπήσης·
 ἴσης
 ἀγάπης σὲ καὶ μόνον ν' ἀξιώσης,
 ὄσης
 ἀπέβαλες τὴν φλόγα ἀπανθρώπως·
 ὄπως
 ἐκάνη νὰ καῆς, ἄψυχε λίθε·
 εἶθε!

B'.

Μακρὰν ὁ νέος καὶ μακρὰν ἡ κόρη·
 — ὄρη
 ἀνάμεσόν των.—Τοῦτο ἀπεκλήθη
 λήθη.
 Τοῦ νέου ἡ καρδία παγωμένη
 μένει·
 ἔχει ψυχρὸν εἰς νεανίδων βλέμμα
 αἶμα,
 τὸν ἀγαποῦν, ἀλλὰ δὲν συγκινεῖται,
 εἶτε
 στενάζει μία, ἢ ἐκ πόθου πάλλει
 ἄλλη.
 Γελά με ὄλας, ὡς ποτε ἐγέλα,
 « ἔλα »
 ὅτε ἐφώνει τῆς Ἥχους τὸ στόμα.
 Τ' ὄμμα
 εἰς πάσας προσηλοὶ ἀδιαφόρως·
 φόρος
 ὁ ἔρωσ δι' αὐτὸν τῶν εὐαίσθητων
 ἦτον.

Βίαν ὠραῖαν θερινὴν ἐσπέραν,
 πέραν,
 ἐκεῖ ὅπου ῥυάκιον ὠραῖον,
 ῥέον
 ἐφίλει τὴν ἐγγύς· χλωρῶν καλάμων
 ἄμμον,
 τὸ νᾶμά του τὸ δροσερὸν κυλίον
 λείον,
 κ' ἐφλοίσβιζεν ὁ μυστικός ἡσύχως
 ἦχος,
 ὡσεὶ πρὸς κρύφιον ἄσμα δρυάδων
 ἄδων,
 ὁ Νάρκισσος τ' ἀγνὰ νὰ λούσῃ μέλη
 μέλλει,
 χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ γυμνὸν του σώμα
 ὄμμα.
 Λάμπουν γυμνοὶ οἱ ἄψυχοι ἀκόμα
 ὄμοι,
 εἰν' ὁ λαιμός του, ὁ ἐξ ἀλαβᾶστρων,
 ἄστρον,
 καὶ τὸ λευκὸν του στήθος φωτοβόλον
 ὄλον,
 ἴρέμα ἐξ αἰδοῦς καὶ φόβου πάλλει.
 Πάλη
 τελεῖτ' ἐντὸς του· θέλει πλὴν αἰδεῖται.
 Δύται
 ἴσως καὶ ἄλλοι εἶνέ που κρυμμένοι . . .
 μένει,
 καὶ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ἐνῶ διστάζει
 στάζει.
 Τέλος.. ἐγγίζει, κύπτει, καὶ τί βλέπει;
 ἔπη
 τὸ θάμβος του δὲν ἔχει νὰ ἐκφράσῃ.
 φράσσει
 τοὺς ὀρθαλμοὺς, θαρρεῖ πῶς ὄνειρώττει...
 ὅ,τι
 εἶδεν ἐκεῖ ποτὲ δὲν εἶχεν ἴδει
 ἦδη.
 Ποῖα μορφή, τί ὄψις, ποί' ἀγκάλῃ!
 κάλλη
 θνητὰ δὲν εἰν' αὐτὰ, τῆ ἀληθείᾳ
 θεῖα.
 Τίς νύμφη εἶνε, ποίας νηρηίδος
 εἶδος!
 Μήπως θεᾶν τὸ κύμα ὑποκρύπτει;
 ῥίπτει
 πάλιν ἐξ ἡδονῆς τὸ βλέμμα φρίττων...
 ἦτον
 ἐκεῖ . . τὴν βλέπει πάλιν· λουομένη
 μένει,
 παίζει παιδρὰ μὲ τὸ γλαυκὸν συνάμα
 νᾶμα,

ἐνῶ τὸ ὄμμα τῆς τὸ φλογοβόλον
 ὄλον
 τὸ ἐκθυμβὸν τοῦ θεωρεῖ ἀκόμα
 ὄμμα.
 Τότ' ἡ καρδία του σκιρτᾷ, πυροῦται, . . .
 οὔτε
 αἰδῶς τοῦ μένει, . . πῦρ τὸν διαφλέγει,
 λέγει:
 — Σὺ ἦτις μ' ἔχυσες πῦρ εἰς τὰ στήθη,
 στήθη,
 μὴ φεύγῃς, μὴ ζητῆς θεοῦς ἀγκάλας
 ἄλλας·
 ἔλα ἐδῶ, ἐδῶ νὰ σὲ θερμάνω,
 ἄνω·
 μὴ εἰς τὸ ὕδωρ μένης, εἶνε τρέλλα·
 ἔλα!
 ἔλα! φωνάζει καὶ ἐπὶ τὸ νᾶμα
 ἄμα
 κλίνει τὸ νέον του πλῆρες ἐλπίδος
 εἶδος . .
 ποῖα χαρὰ! τί εἶδε; μὴ ὑπνώττη;
 ὅ,τι
 ἐκάλει τὸν καλεῖ· ἡ ἐρωμένη
 μένει
 ὑπὸ τὸ κύμα μ' ἀνοικτὴν ἀγκάλῃν
 ἄλλην.
 Κύπτει μὲ χεῖλη τότε φλογισμένη . . .
 ἔνα
 νὰ λάβῃ ἀσπασμόν τῆς ἐπεθύμει . . .
 — οἴμοι!
 Φιλεῖ, τὰ χεῖλη του φιλεῖ, καὶ πίπτει·
 πίπτει
 κ' εἰς τὴν ἰδίαν του ἀγάπην σπένδων,
 ἔνδον
 ῥυάκος εὔρε τῆς φλογός του μόλις
 ὄλης
 ἄχαριν πλὴν μοιραῖαν θεραπείαν.
 — Ποίαν! . . .
 — Μὴ τῆς Ἥχους πληροῦται ἡ κατάρρα
 ἄρα;

(Ἰούλιος, 1867.)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΟΣ

(Μελέτη.)

Γ.

Ἡ Ἀμερική!

Ἴδου ἡ φαντασιώδης καὶ μυθικὴ γῆ τῶν ὀνείρων τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σενέκα, ἡ μυστηριώδης τῆς ἀρχαιότητος Ἀτλαντίς, ἡ μήτηρ τῶν παρθενικῶν καὶ ἀπεράντων δασῶν, ἡ χώρα, ἣν διαβρέουσι τὰ κρυσταλλώδη νάματα τοῦ Μισσισιππὴ καὶ τοῦ Νιαγάρα, δροσερὰ καὶ ζεῖδωρος παρθένος, διότι δὲν εἶχον εἰσέτι μεταβάλλει τὴν πρωτόγονον αὐτῆς μορφήν, οἷα ἐβρέυσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δημιουργοῦ, ὁ σιδῆρος καὶ ὁ ἀτμός τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. . .

Φαιδρὰ, χαρίεσσα καὶ ποιητικὴ παρουσιάζετο τότε εἰς τὸν Ρεναῖον ἡ μήτηρ τοῦ Οὐασιγκτῶνος Ἰρβινγκ, τοῦ Κοῦπερ, τοῦ Χάλλεκ καὶ τοῦ Δογγφελῶ, χαρίεσσα νύμφη ἀναδυομένη ἀπὸ τοῦ πόντου καὶ ὑπὸ μυροφόρων καταπνεομένη ζεφύρων, θάλλουσα ὑπὸ δένδρων ἀρωματοφόρων, καὶ καταυγαζομένη ὑπὸ τῶν ἑσθινῶν τοῦ φοῖβου ἀκτίνων.

Τοιαύτη εἶχε, ἐπιφανῆ πρωτὰν τινὰ, ὡς Ἀμερική, μετὰ τοσούτων χρόνων ἐναγῶν καὶ μαρτυρικῶν ὄνειρα εἰς τὸν μέγαν ἀλλ' ἀτυχή υἱὸν τῆς Γενούης. . .

Ἡ Ἀμερική! γῆ ἱερὰ τῆς ἐπαγγελίας, πρὸς ἣν μετὰ πίστεως καὶ ἐνθέου ζήλου ἀτενίζει ὁ νεώτερος κόσμος! μυστηριώδης κοιτίς τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ἀπὸ τῶν ὄχθων τῆς ὁποίας καλλιμόρφος καὶ στεφανηφόρος ἡ νέα τοῦ ἀνθρώπου θρησκεία — ἡ ἐλευθερία θέλει ἀνατελεῖ, ἀναζωογονοῦσα καὶ ἀνακαινίζουσα τὸν γεγρακώτα καὶ φθίνοντα ὑπὸ τὴν πέδην τῶν παραδόσεων ζοφεροῦ παρελθόντος παλαιὸν κόσμον! γῆ σεβασμῆς τῶν πόθων καὶ τῶν ὀνείρων μου! Ὡ! ποσάκις ῥεμβῶς καὶ ὄνειροπόλος καθήμενος ὑπὸ τὰς συντετριμμένας στήλας τοῦ Παρθενῶνος, ποσάκις σύννους πλανώμενος παρὰ τὸν πλήρη ἀναμνήσεων λόφον τοῦ Κολωνοῦ ἢ τοῦ Ἰλισσοῦ τὴν διαγελωσαν ἀκτὴν, ἀνεπόλησα τὰ παρθενικά δάση σου, τοὺς ἀτέρμονας ποταμούς σου, τὴν μεγαλοπρεπῆ φύσιν σου! Ὡ πῶς ἐπόθησα νὰ ἦμαι πολίτης σου, χώρα τῆς προόδου

καὶ τῆς ἰσότητος, ἐν ᾗ ὁ ἀνθρώπος εἰσθάνεται ὅτι ζῆ, ὅτι ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ δημιουργοῦ ἀγέρωχος καὶ ἀδάμαστος, μὴ κλίνων ὑπὸ τυράννων ζυγόν, μὴ ἀμαρτάνων εἰς τὸν πλάστην, ὅστις ἀποστέλλων τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν κόσμον αὐστηρῶς αὐτῷ ἐπηγγείλατο — ἔσο ἐλεύθερος. . . Ἐλπίζωμεν μίαν ἡμέραν ὃ ἐν τῇ νυκτὶ τῆς δουλείας ἠλιθίως ὑπνοδατῶν νεώτερος κόσμος θέλει ἐξεγερθῆ ἀπὸ τοῦ ἐπιμενεῖδου ὕπνου του, διότι τὸ σέλας σου φαεινὸν καὶ ἀνέσπερον θέλει τὸν καταυγάσει, ὡς ἔνδοξος καὶ κλεινὴ μήτηρ τοῦ Φραγκλίνου καὶ τοῦ Οὐασιγκτῶνος! . . .

Εἶχε παρέλθει ἤδη τὸ κομίζον τὸν Ρεναῖον πλοῖον τὰς Καναρίους νήσους, πᾶν ἴχνος, πᾶν σημεῖον τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἐξερκνίσθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εὐθυμος καὶ ζωηρὸς ὡστε ἀναγεννηθεῖς, ἐπέβαινε τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἐδάφους.

Ὅποια συγκινήσεις εἶχε καταλάβει κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν ῥεμβῶδη νεανίαν, ἀσπαζόμενον τὴν ἀκτὴν, πρὸς ἣν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἔτεινον τὰ ὄνειρα καὶ οἱ πόθοι του! « Διέμεινα, λέγει ἐπίτινα χρόνον ἐσταυρωμένους τοὺς βραχίονας ἔχων, περιάγων τὸ βλέμμα περὶ ἐμὲ, τεταραγμένος τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας, ὅς τότε μὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω, σήμερον δὲ ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω ». Ἐν τοιαύτῃ ἐνθουσιῶδει συγκινίσει διατελῶν κατέλιπε τὴν ἀκτὴν, εἰς ἣν προσωρμίσθη, βαίνων πρὸς τὴν Φιλαδέλφειαν, ὅπως συναντήσῃ καὶ ἐκ τοῦ σύγγενος γνωρίσῃ τὸν μέγαν ἄνδρα καὶ ἐλευθερωτὴν τῆς Ἀμερικῆς, τὸν ἀφελῆ καὶ ἀπείριτον Οὐασιγκτῶνα. Εἶχε συστατικὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιτολήν. Ὁ ἄλλοτε πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ νῦν ἀποκεχωρικῶς τῆς πολιτικῆς καὶ ἰδιωτεύων νέος Κιγκιννάτος ἐδέχθη αὐτὸν προσηνῶς καὶ φιλοξενῶς, συνεγευμάτισε μετ' αὐτοῦ, συνωμίλησεν ἐνθουσιῶδῶς περὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως μετὰ τοῦ συμπατριώτου τοῦ Λαφαγέττου, ἐπιδείξας αὐτῷ συνάμα κλεῖδα τινὰ, λείψανον τῆς ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ καταστραφείσης Βασιλλίης, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεχαιρέτησε πρὸς στρατηγὸν τῆς Ἀμερικῆς πλήρης ἐνθουσιασμοῦ καὶ εὐ-

γνωμοσύνης ὁ Ρεναῖος, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰς ὁδοιπορίας του.

Διήλθε τὴν Βοστώνη, τὸ Νεοβόρακον καὶ ἄλλας τινὰς τῆς Ἀμερικῆς πόλεις, τὰς ὁποίας ταχέως κατέλιπε, ποθῶν νὰ μεταβῆ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀμερικῆς, ὅπως ἐν ἀνέσει θαυμάσῃ τὴν πρωτόγονον φύσιν, ὅπως ἀναγεννηθῆ ἐκ τῶν ἐντυπώσεων, μεθῶν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μαγείας, παρέρχεται τὰ ἀπέρχοντα γηρικά δάση, τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας, ἀποθαυμάζων πᾶν ὅ,τι πρέχει ὠραῖον καὶ συμπαθὲς τῷ ἀνθρώπῳ ἢ φύσιν — μήτηρ φιλόστοργος καὶ περιπαθῆς. Ἀκούσωμεν τὸν ποιητὴν διηγούμενον μίαν ἐκ τῶν πολλῶν εἰκόνων τῶν ἐντυπώσεών του:

« Ὁ οὐρανὸς αἰθέριος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, τὸ ὕδωρ διαυγὲς ὑπὸ τὸ πλοικεῖόν μου, φεύγον πρὸ τῆς κόρυς αὔρας. . . Καθ' ὅσον τὸ μονόξυλον προβαίνει, νέαι ἀνελίσσονται πρὸ ἐμοῦ σκιναὶ καὶ νέαι θεάματα ὅτε μὲν κοιλάδες ἔρημοι καὶ τερπναὶ, ὅτε δὲ γυμνοὶ λόφοι, ἐνταῦθα μὲν ἄλλοι κυπαρίσσων ὑψοῦται, οὗ αἱ βαθύσχοιοι στοαὶ διαφαίνονται, ἐκεῖ δὲ κόρυφον σφενδάμων δάσος, ἐν ᾗ ὁ ἥλιος οὐρανεὶ διὰ χρυσωτοῦ ἀναπάλλεται. . .

« Τέλος σ' ἐπανευρίσκω, ὡς ἐλευθερία ἀρχέγονος! πλανῶμαι ὡς τὸ πρὸ ἐμοῦ ἰπτάμενον ἐκεῖνο πτηνόν, εἰκῆ διευθυνόμενον καὶ μὴ ἰστάμενον ἢ εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκλεγομένας τῶν δένδρων σκιάς. Ἴδου ἐγὼ, οἷός ὑπὸ τοῦ Παντοδυνάμου ἐπλάσθην, κυρίαρχος τῆς φύσεως, ἐν θριάμβῳ ἐπὶ τῶν ὕδατων φερόμενος, ἐνῶ οἱ κάτοικοι τῶν ποταμῶν συνοδεύουσι τὴν πορείαν μου, ἐνῶ οἱ λαοὶ τοῦ αἵθερος μοὶ ψάλλουσι τοὺς ὕμνους των, ἐνῶ τὰ ὕλη τῆς γῆς μὲ χαιρετίζουσι καὶ τὰ δάση κλίνουσι τὴν κορυφὴν ἐμοῦ διαβάνοντος. Πότερον ἄρα; ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ἀπετυπῶθη ἡ ἀθάνατος σφραγὶς τῆς ἡμετέρας καταγωγῆς; . . .

« Ἔσομαι ὡς ἡ φύσις ἐλεύθερος, οὐδένα ἕτερον ὡς ἐμὸν κύριον θέλω ἀναγνωρίσει ἢ τὸν ἀνάψαντα τὴν φλόγα τῶν ἡλίων καὶ διὰ μίαν μόνον τῆς χειρὸς κινήσεως ἐπενεγκόντα τὴν περιστροφὴν τοσούτων κόσμων » . . .

Δὲν αἰσθάνεσθε ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τουτοῖς φθόγγοις λαλοῦσαν τὴν φύσιν τὸ θε-

σέσιον αὐτῆς καὶ αἰώνιον ἄσμα; δὲν φαντάζεσθε ὅτι ἀκροάζεσθε τὸν μυστηριώδη ψῆθρον τῶν Ἀμερικανικῶν δατῶν ἀπηχοῦντα εἰς τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας σας; Τίς ἀπέξ ποθήσας νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν τύχην τῆς κοινωνίας, δὲν ὀνειροπόλησεν τὴν εἰκόνα, ἣν ἄρτι διέγραψον ὁ Ρεναῖος ζωηρὰ καὶ καλλιτέχνως; Τίς ἀναγνώσκων τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς δὲν νομίζει ὅτι ἀναγνωρίζει τὸν ἐργατὴν τῆς Ἑρμενοπόλεως, εὐγλωτῶς ἀγαγεῖντα κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ ἐνθουσιῶδῶς ἐκθεαζόμενα τὸν μονῆρ καὶ ἥρεμον βίον τῆς φύσεως, βίον ἀγνόν καὶ λυσιμέριμον;

Ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν σου, ὦ Ρεναῖε! Ἐδῶ, ὁ Μισσισιππὴς, ἐκεῖ ὁ Νιαγάρα, ἐκεῖ ἡ Ὀντάριο καὶ οἱ ἀπερῆρτοι ἄλλοι ποταμοὶ καὶ λίμναι καὶ τὰ δάση ἐκεῖνα τὰ ἀρχέτυπα, καὶ ὑπεράνω τούτων οὐρανὸς εὐλαμπῆς καὶ διάστερος, χρυσῆς τοξέων μαρμαρυγὰς ἐπὶ τῶν ὕδατων τῆς κοιμημένης λίμνης, ἐπὶ τῆς κόρυς τῶν κλυτταίων δένδρων. Εἶναι νύξ; πᾶν ἐμψυχον ὑπνώττει μόνος ὁ Ρεναῖος ἀγρυπνεῖ ἐν τῇ μεγαλοπρεπεί ἐκείνῃ σιωπῇ τῶν νυκτῶν ἱεροπρεπῆς ψῆθρος ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ βαθύς τῶν Ἀμερικανικῶν δατῶν καὶ οἱ φθόγγοι οὗτοι καὶ οἱ στεναγμοὶ οὗτοι τῆς φύσεως θέλουσιν ἀντηγήσει μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῆς λήρας τοῦ ποιητοῦ ψάλλοντος τὴν Ἀτάλαν καὶ τοῦς Νατσαίου; καὶ αἱ εἰκόνας ἐκεῖναί τῆς φύσεως ζωηρὰ καὶ ὑψηλὰ θέλουσιν ἀποτυπωθῆ ἐπὶ τῶν ἀθανάτων σελίδων τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ! . . .

Μίαν ἡμέραν καταλείπων τὸν Μισσισιππὴν ἐβίαιε πρὸς τὸν Νιαγάραν ὁ Ρεναῖος ἠτο πρῶτα ὅτε εἶχε φθάσει πρὸς τὸν καταρῆκτον, καὶ ἐκεῖ παρετήρησε γυναῖκα καθεζομένην ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου βρέφο; νεκρὸν ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς καὶ ἡ δύστηνος μήτηρ ἔκλαιε, ψάλλουσα τὸ περιπαθὲς τοῦτο ἐλεγείον:

« Ὡ, ἐὰν μεταξὺ ἡμῶν ἔμενες, φίλτατον τέκνον, ὅποσον ἐπιχαρίτως τὸ τόξον ἢ ἐτάννυεν ὁ βραχίον σου! ἤθελες καταδαμάζει τὴν μανιώδη ἄρκτον καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἤθελον προκλαίει τὰ βήματά σου εἰς αἰλλαν τὴν ὠκυποδιστέραν δορκάδα. Ὡ λευκαῖκτις τοῦ βράχου, διατί τοσοῦτον ἄωρος εἰς τῶν ψυχῶν τὴν χώραν κατήλιες; Πῶς θέλεις

δυνηθῆ νὰ ζήσῃς ἐκεῖ; Δὲν θέλεις δυνηθῆ νὰ εὕρῃς τὸν πατέρα σου, ὅπως σὲ τρέφῃ διὰ τῆς θήρας αὐτοῦ εἰς τοὺς χώρους ἐκείνους; θέλεις φρίσσει ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ οὐδὲν τῶν πνευμάτων θέλει σοὶ προτενέγῃ καὶ δορὰς ὅπως καλυφθῆς. Ἔ! εἶναι ἀναπόφευκτος ἀνάγκη ὅπως ὅσον τάχιον σὲ ἀκολουθήσω, ἵνα σὲ βουκαλῶ διὰ τῶν ἀσμάτων μου καὶ σοὶ προσφέρω τὸ γάλα μου.»

Τίς ἀνέγνωσε περιπαθέστερον ἐλεγείον, ἀπαγγελθὲν ἀπὸ τῶν χειλέων καὶ τῆς καρδίας ὠρφανευμένης μητρὸς; . . . Ἦτο ἡ δυστυχῆς μήτηρ λείψανον τῆς καταστραφείσης φυλῆς τῶν Νατσαίων, ὣν τὸν ὀλεθρον τοσοῦτον θλιβερώς διετραγώδησεν ὁ Ῥεναῖος ἐν τῇ ὁμωνύμῳ ἐποποιίᾳ . . .

Οὕτως ὁ Ῥεναῖος πλανώμενος ἀνὰ τὰς ἀπεράντους ταύτας τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ἐκτάσεις νέαν ζωὴν ἀνελάμβανεν ἄγνωστος καὶ μυστηριώδης πνοὴ ἐπέπνεεν ἐπ' αὐτοῦ, ἐνῶ ἐκστατικὸς ἀνεγίνωσκε τὸ βιβλίον τῆς δημιουργίας ἀντιγράφων καινοφανεῖς εἰκόνας ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης τῆς φύσεως πινακοθήκης, ἃς τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐγκατέσπειρε κατόπιν εἰς τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔργα, καὶ δι' ὧν διέγραψε τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ πλάσματα, τὴν Ἀτάλαν, τὸν Χάκταν, τὴν Κελούταν καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ ἐποποιίᾳ τῶν Νατσαίων καὶ τῷ διηγήματι τῆς Ἀτάλας πρόσωπα τῶν ἀγαθῶν Ἰνδῶν, ἀποδίδων αὐτοῖς ἐλάχιστον φόρον εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν συμπαθῆ φιλοξενίαν, ἧς ἔτυχε παρὰ τοῖς κατοικοῖς τούτοις τῶν Ἀμερικανικῶν δασῶν, ἐν ταῖς καλύβαις αὐτῶν προσενεγκόντων τῷ Εὐρωπαίῳ ἀποδημητῇ τὴν καπιουσύριγγα τῆς εἰρήνης. Ἡ Ἀμερικὴ ὑπῆρξε διὰ τὸν Ῥεναῖον ἡ κρήνη τῆς Κασταλίας, εἰς τὰ ζωποια τῆς ὁποίας νάματα ἐλούσθη ὁ ποιητὴς νέας ἀναλαθῶν δυνάμεις, ὑπῆρξε δι' αὐτὸν τὸ ὄρος τοῦ Σινᾶ, ἐμπνεῦσαν καινοτύπους ἰδέας ποιητικοῦ ὕψους καὶ μεγαλείου. Ἄν ἔμενεν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ Γαλλίᾳ, κατὰ τὴν φουερὰν ἐκείνην δίνην τῆς ἐπαναστατικῆς θυέλλης θὰ ἀνῆρχετο ἴσως μετὰ τοῦ Σχενιέρου ἐπὶ τοῦ ἐκρίωματος, ἢ ἐπιζῶν τῆς μεγάλης καταστροφῆς θὰ ἐξηφανίζετο, ψελλίζων ἴσως ἀσθενῶς τοὺς τελευταίους φθόγγους τῆς ἡδὴ φθινοῦσης κλασσικῆς φιλολογίας τοῦ Κορνῆλιου τοῦ Βουαλῶ καὶ τοῦ Ῥακίνα . . .

Ὅποια καινότροπος φαντασία πρῶτον ἦδη φορᾶν ὀμιλήσασα ἐν τῇ γλώσῃ τοῦ Βηλταίρου, ὁποῖαι σκέψεις πένθιμοι ἀλλὰ ζωηραὶ, ἀλλὰ συγκινοῦσαι, καὶ οὐχὶ καταπλήττουσαι! ἡ μελαγχολώδης καὶ πένθιμος τοῦ Σκωτωβριάνδου Μοῦσα εὐδῶως ὁμοιάζει πρὸς τὴν μοῦσαν τὴν Τευτονικὴν ἢ τὴν Ἀγγλικὴν ἐκεῖναι ὄξουσι σποδοῦ καὶ φρίκης ὀδυνηρᾶς καὶ ἐρεβώδους, αὕτη ἀποπνέει τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην μελαγχολίαν, ἣν ἐνέπνευσαν τῷ Ῥεναίῳ τὰ δάση τοῦ νέου κόσμου, ὅτε μονήρης καὶ σύννου ἐβρέμβαζε παρὰ τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν, ὑπὸ τὴν σκιαύγειαν τῶν ἀσέρων, ἀκροαζόμενος τὸ πένθιμον ἄσμα τῶν νυκτινῶν πτηνῶν ταραττόντων τὴν ἡρεμίαν τῶν νυκτῶν καὶ ὑπὸ τοιαύτας ἐμπνεύσεις ἐγράφη ἡ Ἀτάλα, ὁ Ῥεναῖος, τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ εἰς Ἀμερικὴν περιήγησις. ἰδοὺ σκέψεις τοῦ ποιητοῦ, ἃς ἐνέπνευσαν αὐτῷ αἱ ἐν τῇ Ἀμερικῇ νύκτες:

«Μεσονύκτιον».

«Τὸ πῦρ ἄρχεται σβεννύμενον, ὁ κύκλος τῆς αὐγῆς αὐτοῦ περιορίζεται· ἀκροάζομαι· σοβαρὰ ἐντὸς τῶν δασῶν τούτων ἀνάσσει γαλήνη· ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ σιγὴ τὴν σιγὴν διαδέχεται. Μάτην ἀποπειρῶμαι νὰ ἀκροασθῶ ἔνδον γενικοῦ κευθμῶνος θήρυβον τὴν ζωὴν μαρτυροῦντα. Πόθεν οὗτος ὁ στεναγμὸς; εἰς τῶν συνεταίρων μου θρηνεῖ ἑαυτὸν, καίπερ κοιμώμενος. Ζῆς, ἄρα πάσχεις; Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.»

«Ἡμίση ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον».

«Ἡ ἡρεμία παρατείνεται, ἀλλὰ τὸ γηραιὸν δένδρον συντριβεται, καταπίπτει. Μυκῶνται τὰ δάση· μυρία φωναὶ ἐξεγείρονται. Βαθμηδὸν ἐξασθενοῦνται οἱ θόρυβοι, ἐκλείποντες εἰς φαντασιώδεις σχεδὸν ἀποστάσεις· ἡ σιγὴ δεσπόζει καὶ πάλιν τὴν ἔρημον.»

«Πρῶτη ὥρα τῆς πρωΐας».

«Ἴδου ὁ ἀνεμὸς ἔπταται ἐπὶ τῆς κόμης τῶν δένδρων· παρερχόμενος σείει αὐτὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἢδὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸ πάντιον κῦμα θλιβερώς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς συντριβόμενον.»

«Οἱ θόρυβοι ἀφύπνισαν τοὺς θορύβους.»

Τὸ δάτος ἀρμονίας πληροῦται. Μὴ ἀκούω τοὺς βαρεῖς τοῦ ὄργανου ἤχους, ἐνῶ ὑπὸ τὰς πρασινοχρᾶους θολίας ἡρεμώτεροι ἤχου-

πλανῶνται; Σιγὴ ἐπανερχεται βραχεῖα· ἄρχεται καὶ πάλιν ἡ μουσικὴ τῶν αἰθέρων· στόνοι γλυκεῖς πανταχοῦ, ψιθυροὶ πανταχοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐτέρους ψιθύρους ἐγκλείοντες. Ἰδίαν λαλεῖ ἕκαστον φύλλον διάλεκτον· ἕκαστον χόρτον ἰδίας χρῆζει σημειώσεως.»

Οὕτως ὁ ἄνθρωπος τοῦ παλαιοῦ ἡμισφαιρίου ἀνεγενεῖτο ἀπὸ τοῦ καταβιβρώσκοντος αὐτὸν μαρασμοῦ, πλανώμενος εἰς τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις τοῦ νέου κόσμου. Μετὰ πόσης τέχνης καὶ γοητείας ζωγραφίζει ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀμερικῆς συγγράμματι τοῦ τὰ ὠραία καὶ γραφικὰ ἐκεῖνα δάση, τὰς μεγαλοπρεπεῖς λίμνας, τὴν αἰωνίως νεάζουσαν φύσιν! Δὲν εἶναι ἀπλοῦς μόνον τοπογράφος, ἀντιγράφων τὰς ἐντυπώσεις, ἃς ἐνέπνευσεν αὐτῷ ὁ κόσμος τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου. εἶναι ὡσαύτως ἱστορικὸς τῶν ἀρχαιτύπων ἐκείνων φυλῶν τῆς Ἀμερικῆς, αἵτινες δὲν ὑπάρχουσι πλέον, διηγεῖται τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν τὰ τοσοῦτον ποιητικὰ καὶ παράδοξα, τὰς ἀρχαιότητας τῶν λαῶν τούτων, τὰς ἐορτὰς αὐτῶν καὶ τὰς παραδόξους τελετὰς τοῦ ἕμεναίου καὶ τοῦ θανάτου. Ἔθνη ἀληθῶς ἐλεύθερα δὲν ἔχουσιν ἰδιοκτησίαν· μία μόνη παρ' αὐτοῖς ὑπάρχει ἰδιοκτησία· ὁ τόπος, ὅπου εἰσι τεθαμμένα τὰ ὀστά τῶν προγόνων των. «Ὅταν, λέγει ὁ συγγραφεὺς, οἱ Ἰνδοὶ ἡμῶν ὄντο ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς πατρίδος των, αἰείποτε τὸ ἐπόμενον προέβαλλον ἐπιχείρημα, ὅπερ ἰσχυρὸν ἐνόμιζον: «Θελετε λοιπὸν νὰ εἴπωμεν εἰς τὰ ὀστά τῶν προγόνων—Ἐγέρθητε καὶ ἀκολουθήσατε ὑμᾶς εἰς γῆν ξένην;» καὶ ἂν οὐδεμιᾶς ἐτύγχανεν ἀκροάσεως τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, οἱ Ἰνδοὶ ἐλάμβανον μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἀδυνατοῦντα νὰ τοὺς ἀκολουθήσωσιν ὀστά.»

Κατανυκτικὴ καὶ ὠραία λατρεία σπνδύουσα τὸν ἄνθρωπον μετὰ τῶν προσφιλῶν αὐτῷ ἀντικειμένων, αἵτινα δὲν θέλει πλέον ἐπανίδει ἢ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν πνευμάτων ἴσως, ἀποδημῶν ἡμέραν τινα ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος κοιλάδος...

Οὐδεὶς λαὸς στερεῖται ἐθνικῆς ποιήσεως· ἡ ποίησις εἶναι ἀχώριστος τροφὸς τοῦ ἀνθρώπου· λικνίζει ἀποκοιμίζουσα αὐτὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς βρεφικῆς ἡλικίας του, γελᾷ καὶ χαίρεται μετ' αὐτοῦ εὐδαιμονοῦντος, παραμυθεῖ αὐτὸν ἐν τῇ συμ-

φορᾷ, ἢ στενάζει τὸ ὕστατον ἄσμα παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἀποθνήσκοντος. Οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι τῆς Ἀμερικῆς οἱ τοσοῦτον φυσικοὶ καὶ ποιητικοὶ διὰ περιπαθῶς ἐκτραχέουσι τὰ αἰσθητὰ των ποιήσεως· εἶναι παράδοξος ἡ ποίησις αὕτη, ὅπως καὶ οἱ λαοὶ οὗτοι, ἀλλ' εἶναι ἡ γῆ ἀληθῆς καὶ ἀπροσποίητος τοῦ βίου των. Εἰς τῶν λαῶν τούτων οἱ Μουσικογούργοι εἶναι διάστημα ἐπὶ τῇ ποιητικῇ καὶ μουσικῇ αὐτῶν ἀξία. Πραθέτομεν ἐνταῦθα ἐν τῶν πολλῶν αὐτῶν ἀσμάτων, ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐν τῇ περιηγήσει του καταχωρίζομενον.

ΤΟ ΔΣΜΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΗΣ ΣΑΡΚΟΣ.

«Ἡ λευκὴ σὰρξ ἦλθεν ἐκ τῆς Βιργινίας. Ἦτο πλουσία· ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς κυανὰ ὑφάσματα, πυρίτιδα, ὅπλα καὶ Γαλλικὸν δηλητήριον (1). Ἡ λευκὴ σὰρξ εἶδε Τιβεϊμᾶν τὴν Ἰκουένσην (2).

«—Σὲ ἀγαπῶ, εἶπεν αὕτη τῇ ἐψιμμυθιωμένῃ κόρῃ· προσεγγίζουσα σε αἰσθάνομαι τηκόμενον τὸν μυελὸν τῶν ὀστέων μου· ἀμαυροῦνται οἱ ὀρθαλμοί μου· νομίζω ὅτι θὰ ἀποθάνω.»

«Ἡ ἐψιμμυθιωμένη κόρη, ἣτις ἐπεθύμει τὸν πλοῦτον τῆς λευκῆς σαρκὸς, ἀπήντησεν—Ἐπίτρεψόν με ὅπως ἀποτυπώσω τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τῶν χειλέων σου· θλίψον τὸ στήθος μου ἐπὶ τοῦ στήθους σου.»

«Ἡ Τιβεϊμᾶ καὶ ἡ λευκὴ σὰρξ ἀνῆγειραν καλύβην. Ἡ Ἰκουένση ἐσπατάλησε τὰ μεγάλα τοῦ ξένου πλούτη, ἄπιστος γενομένη. Ἡ λευκὴ σὰρξ τὸ ἐνόησεν· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀγάπης. Καὶ ἐπορεύετο ἀπὸ θύρας εἰς θύραν ζητοῦσα κόκκους ἀραβοσίτου ὅπως διατρέφῃ τὴν Τιβεϊμᾶν. Ὅταν ἡ λευκὴ σὰρξ ἐπετύγχανεν ὀλίγον ὑγρὸν πῦρ (3), ἔπινεν ἵνα λησμονήσῃ τὴν θλίψιν τῆς.»

«Ἀγαπῶν αἰείποτε τὴν Τιβεϊμᾶν, αἰείποτε ὑπ' αὐτῆς ἀπατῶμενος ὁ λευκὸς ἀνὴρ ἀπώλεσε τὰς φρένας καὶ ἤρξατο εἰς τὰ δάση πλανώμενος. Ὁ ἐνδοξος πατὴρ τῆς ἐψιμμυθιωμένης κόρης Σαχῆμ ἠλεγξε τὴν θυγατέρα του· ἡ καρδία γυναικὸς παυσάσης ν' ἀγαπᾷ εἶναι σκληροτέρα τοῦ καρποῦ τῆς παπαλας (4).

«Ἡ λευκὴ σὰρξ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην τῆς. Ἦτο γυμνὴ· γενειάδα ἔφερε

(1) Οἰνόπνευμα. (2) Ἐταῖρα. (3) Οἰνόπνευμα. (4) Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς.

γειον αἶραν, με τοὺς διανοιγομένους ὑγροὺς κύκλους τοῦ νήχομένου τῆς σώματος φθάνουσι μέχρι σοῦ μύρα ἠδύτατα. Ὅπου ἀναφαίνονται αἱ θεότητες διαχύνουσι τοσαύτην ποτὲ εὐωδίαν; — Εὐτυχὴς ὁ ἐπανακάμπτων εἰς τὴν Ῥώμην ναύτης!

Ἄλλ' εἶναι τις εὐτυχέστερος τούτου...

Εὐτυχέστερος;

Ὁ κισσόστεπτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης κλωθὸς, ὁ λουτρῶν ἐκεῖνος ἀπὸ ὑπερύθρου δρυὸς κέδρου, ὡς νὰ ροδίζεται αἰδούμενος ὄσας γυμνάς καλλονὰς ἀναπολεῖ καὶ ἐμβλέπει, ἐνέχει καὶ αἰθούσαν καὶ θάλαμον. Ἦδ' ἐπὶ τῆς αἰθούσης δοῦλός τις, ἴσως ὁ Τερέντιος, λαμπρὸς ἐν βυσσίνῃ περιβολῇ, προσσκευάζει τὰ μύρα, τιμιώτατα τῆς Ἀραβίας ἀρώματα. Ἐν τῷ θαλαμίσκῳ ἀπεκδέχεται ἡ εὐγενὴς Ῥωμαία τὴν μακρὰν ἐσθήτα, ἀποβάλλει τοὺς μαργαριτωδεῖς κόσμους, λύει τὰ λεπτὰ ὑποδήματα, ἀνασύρει τὸν εὖοσμον χιτῶνα. Μετὰ μικρὸν ἐκείθεν φωνή, ὡς ἦχος πολυτίμου μετάλλου, εἶπεν: «Ἐτοίμη.»

Ὁ δοῦλος ἀγρυπνός ὡς ὁ ἔρω, ταχύς ὡς ἡ ἀφοσίωσις, ἐκκενοῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μαλακῆς ὡς ἡ ὠπεία, δροσερᾶς ὡς ἡ νεότης, ἀναπαλλομένης ὡς τὸ στήθος πελείας, ἐκκενοῖ ἀπὸ χρυσοῦ ἀμφορέως οἰνόχρουν ἀρωματωδὲς νᾶμα. Ἡ θαλασσία τοῦ λουτρῶνος λεκάνη ἐκάχλασε γαλακτόχρους καὶ φωσφορίζουσα, ἀναδίδουσα ἅμα αἰθερίαν ἀρώματος πλήμμυραν· εἶτα τὸ θαλάσιον γαλακτώμα ἔλαβε χροιάν θαμβὴν καὶ ὑπολάμπουσαν, ὡς ὁ ἐπάνω γαλαξίας τοῦ οὐρανοῦ, ἡ εὐωδία ἐφάνη ἐκπνεύουσα· αἴφνης ἡ θάλασσα μετὰ στιγμὴν γίνεταί διαυγεστάτη ὡς ἑλληνὶς αὐγὴ, εἰς τὰς ἄκρας τῆς λεκάνης ὑπεφάνησαν πλόκαμοι χλωροὶ καὶ ὑποδρύχιοι, δενδρύλλια κοράλλινα, ἐνῶ ὑπὸ τὸ ὕδωρ κάτω διέλαμπον λευκώτατοι χάλικες, πλέον ἔτι μετὰ τῶν χαλίκων μαρμαίρει καταδυθιαθεῖσα κόμης ἀδάμαντινῆ. Ὁ δοῦλος εἶδε γηθόσυνος τὴν ἐπιτυχὴν κόμωσιν τῆς θαλάσσης, καὶ μετὰ ὄμματα δειλά καὶ κατανεύοντά, ὡς τῆς παρθένου, ἐγράφη ἡ ἀπέλθῃ. Ἀπάρχατο, ὅτε τὸ παραπέταγμα τοῦ θαλαμίσκου ἐκινήθη, συνεπτύχθη, ἐπεφάνη τις εἴγλη... Ἡ αὐτὴ φωνὴ εἶπεν: «Δικίαι, παραμένειν ἔδω.»

ἤκουσεν ἐκεῖνος, μὴ δυνάμενος ἂν ἀερίσει. Ἐστὴ ἐντὸς ὡς μαγευθεὶς· ἔστη ἐκεῖ ἐπιταχθεὶς ὡς μηχανή.

Ἦτο ἡ Ῥωμαία.

Ἐπεφάνη λαμπρὰ, ἀγαλματώδης, ταυνοσίπεπλος, ὡς ἄστρον ἐπίμηκες ἐν τῷ μέσῳ ἀτμίδος. Ὡς ἄστρον; Ὁχι. Ἦτο θνητὴ· ἀλλὰ ἦτο Ῥωμαία.

Κρατοῦσα ἐπὶ τοῦ στήθους διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ποδήρη καὶ χιονώδη πέπλον, ἄφινε νὰ πίπτῃ ὀπισθεν ἐπ' αὐτοῦ κόμη στίλβουσα καὶ μέλαινα, ὡς ἡ χλαμὶς μυχίσσης, ἐνῶ ἐπὶ τῆς συγκρατούσης χειρὸς τὴν ὠραίαν ὀθόνην συντεθλασμένη πτυχῇ, ὡς χεῖλος μειδιῶν, ἄφινε νὰ προσανατέλλῃ ὄχι ὁδοὺς ἀπὸ μάργαρον, ἀλλ' ἄκρον μαστοῦ, ὡς ἀπὸ μαρμαροῦ ἀκτινοβόλου. Περσικαὶ διάχρυσοι ἐμβάδες συνέκλειον ἐπαφροδίτως ἀκράδαντον καὶ εὐτονον πόδα, οὔτινος ὁ καρπὸς μόνον ὑπεφαίνετο ἀβρόττος, ὡς πάγος ἄθικτος ὑπὸ ἀκτίνα ἡλιακὴν. Ὅλων τούτων ὑπερᾶνω ἴστατο τὸ πρόσωπον, γυμνὸν ὡς ἡ ἀνδρία, ὑπερήφανον ὡς ἡ ἀκρόπολις, ὠραῖον ὅσον νίκη περιφανῆς, ὠραῖον ὅσον ὁ θάνατος τοῦ Καίσαρος.

Εἶδε τὸν δοῦλον κατὰ μέτωπον. Γυνὴ καὶ γυμνή.

Ὁ ἀνὴρ, ἐκράτει τὰ ὄμματα κατὰ γῆς. Οὐδὲν ἐρύθημα ἀνέβη εἰς τὰς παρειὰς τῆς. Ἡ αἰδῶς ἐλλείπει ἀπὸ τῶν τοιούτων καρδιῶν, ὡς ἐλλείπει ἀπὸ τῶν παιδίων ἡ Ῥώμη. Ἡ δειλία διστάζει, ἡ κόρη αἰδεῖται, ἀλλ' ἡ Ῥωμαία καταφρονεῖ. Εἶναι ὑπερτέρα τῆς ἀθωότητος διὰ τοῦ μεγαλείου, ὑπερτέρα τῆς αἰδοῦς διὰ τῆς λήθης, ὑπερτέρα τοῦ ἔρωτος διὰ τῆς ὑπερηφανίας. Ἀπέναντι τοῦ δούλου μένει γυμνὴ, εὐσταθὴς πάντῃ καὶ ἀφροντίς, ὄχι τοσοῦτον πεποιθὴ εἰς τὸ θάμβος ὅπερ πρᾶξει, ἀλλὰ πεποιθὴ εἰς τὸ εὐτελὲς τοῦ βλέποντος θνητοῦ. Ὁ δοῦλος εἶναι πρᾶγμα, — res. Τί ἂν ἔχη ὄμματα; Ἡ Ῥωμαία ἐκαίνη εἶχε τὴν πεποιθῆσιν, ὡς ὁ ἥλιος, ὅτι ἀδύνατον νὰ προσατενίσῃ αὐτὴν γυμνὴν ὁ δοῦλος, ὡς ἀνέφελον ἐκεῖνον ὁ θνητός. Ἀλλ' ἔβλεπεν; Ἐστῶ. Βλέπει ἡ εἰκὼν; Εἰς δοῦλος! Διέφερα ἀπὸ σκύλακα; Ἦτο ἡ Ῥώμη τοιαύτη. Ὁ Βροῦτος σφαγιάζων τὸν υἱὸν του, φρικώδης καὶ

γαλίνιος, ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ λόγου του. Βροῦτος σφαγιάζων τὸν πατέρα του ἴσως Καίσαρα, ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ ὀνόματός του· εἶτα ἑαυτὸν. Ἡ Κορνελία, ἡ μήτηρ τῶν Γράκχων, ἀκούουσα τὸν θάνατον τῶν περικλεῶν υἱῶν τοσοῦτον ἀπτόχτος καὶ ἄδακρυς ὥστε ἐκφρων ὑπὸ τοῦ πλήθους νὰ ὑποληφθῇ. Ὁ Κάτων νὰ ἐκχέῃ δις τὰ σπλάγχνα του αὐτόχειρ, ἐν πεισθῇ ἂν ἀλήθειαν λέγῃ ὁ ποιητὴς τοῦ Φαίδωνος. Οἱ στωϊκοὶ ἐκεῖνοι, ἀντὶ τῆς κλίνης πορευόμενοι εἰς τὸν τάφον. Ὁ Καλλιγούλας, διατάσσων εἰς τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς του νὰ θανατωθῶσιν ὅσοι δὲν ὀρνηθῶσιν αὐτὴν, ἀφοῦ εἶναι ἀδελφὴ του· νὰ σταυρωθῶσιν ὅσοι κλαύσωσιν αὐτὴν, ἀφοῦ εἶναι θεότης. Ὁ Νέρων πυρπολῶν τὴν Ῥώμην, ἀντὶ πυροτεχνήματος. Ὁ Ἀντώνιος ὑπὲρ ἐνὸς μειδιάματος Αἰγυπτίας ἀπολακτίζων τὸ στέμμα τῆς Ῥώμης καὶ τῆς ὑψηλοῦ ἀπάσης. Βροῦτοι, Κάσκις, Θρασεάς, Κάτωνες, Νέρων, Γράκχοι... Εἶναι ταῦτα βράχοι ἢ ἀνθρώπων ὀνόματα;

Ἦτο ἡ Ῥώμη τοιαύτη. Τί ἂν ἔβλεπε λουομένην καὶ γυμνὴν τὴν δέσποιναν ὁ Λικίνιος; Ἦτο δοῦλος. εἰς ἔδρα τις, κόσμημά τι. Ἐπρεπε νὰ μένῃ ἐκεῖ, παρών. Δατί ὄχι; Δυνατὸν νὰ ἐπόθει ἐκεῖ ἡ Ῥωμαία καὶ ἐλησμονεῖ ἕνα στίχον τοῦ Κατούλλου, δυνατὸν νὰ ἔφρευγεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς ὁ δακτύλιος εἰς τὰ βᾶθη. Ἐπρεπε ὁ δοῦλος νὰ ἦτο ἐκεῖ, νὰ εἶπῃ τὸν στίχον, νὰ ἀνασύρῃ τὸν δακτύλιον· ἂς ἐπνίγεται. Ἐπρεπε νὰ ἔμενε, παρών.

Ἦτο; Ὁχι; ταῦτόν. Δοῦλος. — Δοῦλος, ἀλλὰ μὴ διότι ἐλέγεται δοῦλος; ἐστειρεῖτο καρδίας, ἀνηλεὲς Ῥωμαία;

Αὕτη ἐβάδισεν. Προέβη εἰς τὴν κλιμακίδα ἣτις βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅλη ἐκεῖνη ἡ αἰθούσα καὶ λεκάνη τοῦ λουτρῶνος, ἀρωματισθεῖσα καὶ διαυγασθεῖσα ἀμβροσιώτατα, ἦτο ὡς στόμα ἠδύπνου ἀποπνέον τὸ φίλημα καὶ τὸ ἄσμα. Ἡ Ῥωμαία κατέβη τὴν πρῶτην, τὴν δευτέραν βαθμίδα. Τὸ ὕδωρ ἀναπαλλόμενον ἤδη ἐφίλει τὴν πτέρναν τῆς. Συνέλαβε τὸν μακρὸν πέπλον, ἐστράφη, ὑπέσυρεν, ἀφῆκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δούλου αὐτόν καὶ τὰς ἐμβάδας εἰς τὴν βαθμίδα.

Ἦτο γυμνὴ, μέχρι ποδῶν. Τί ἂν ὁ δοῦλος πλησίον ἐκεῖ εἶχε καρδίαν καὶ εἴκοσιν ἔτη!

Εἶναι θνητῆς τὰ στήθη ταῦτα, οἱ μαστοί, τὰ σφυρὰ, οἱ λαγόνες;

Εἶναι ἀγάλακτος ἡ φρίσσουσα αὕτη λαμπρότης καὶ καλλονή;

Εἰς τὰς φλέβας αὐτὰς κυλίστα γάλα, φῶς, αἷμα ἢ πῦρ;

Τίς εἶπεν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων εἶναι τοῦ κάλλους τὸ τέλειον;

Τίς εἶπεν ὅτι αἱ κερώδεις θεότητες εἶναι ὑπερτεραι τῶν ἐνύλων πλασμάτων;

Εἶδον τὴν θνητὴν ἐκείνην;

Γυμνὴ μέχρι ποδῶν. Ἐστὴ μόλις στιγμὴν προσκλινῆς, ἐβρίγητεν εὐπαθῶς ἐνατενίσασα τὸ βαθὺ καὶ διαυγὲς ὕδωρ, ἐβουσίθη βραδεία ὡς ἡ δύσις, ὡς ἡ ἀστραπὴ λαμπρά.

Ἐλούετο. Ἐταράσσετο ἐπαφρίζουσα· ἐβουθίζετο ὡς δελφίν· ἐφευγεν ἀπὸ τοῦ λουτρῶνος καταδυομένη· ἔπλεε μόνη ἀπέναντι τοῦ ὄλου πελάγους· ἐπανεισήρχετο ὡς ὄνειρον, μακρόχειρ· ἀνέβριπτε τὴν κόμην, εὐσταθῆς. Ἀπὸ τῶν πλοκάμων τῆς ἀπελείβοντο σταλαγμοὶ ἀδαμάντινοι· ὑπὸ τὰς πέζας αὐτῆς ἐταράσσοντο ἀδάμαντες ἀληθεῖς. Τὸ ὕδωρ ἀπέπνεεν ἀρώματα ἠδύτατα μέχρι λειποθυμίας, τὰ χεῖλη τῆς ὑπέμελλον τοῦ ὤρατιου μελύδρια ἐρωτικὰ μέχρι μέθης. Χρυσόπλευρα ἰχθυΐδια, ὡς θαλάσσιαι χρυσάλλιδες, προσήρχοντο ἐν σειρᾷ καὶ παρήλαυνον περὶ τὴν πλευρὰν τῆς Ῥωμαίας ἡρέμα, εἶτα αἴφνης ἐφευγον ἐσπευσμένως. Ἐκεῖνα ἐπκίζον, αὕτη ἐλούετο τοιαύτη.

Ταλαίπωρε Λικίνιε!

Ἐὰν μετὰ τινος μῆνας ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπέθνησκε ταχεῖς, ἡ ὑπερήφανος Ῥωμαία οὐδ' ἠρώτησεν κἂν Διατί.

Ἦτο δοῦλος.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΕΚΚΕΡ.

Ο Νέκκερ, ύπουργός τῶν οικονομικῶν καὶ ἀκολούθως πρωθυπουργός ἐπὶ Δουδοβίκου ΙΣΤ', ἐγεννήθη εἰς Γενεύην τὴν 18/30 Σεπτεμβρίου 1732. Οἱ γονεῖς του ἦσαν διαμαρτυρόμενοι καὶ ἰθαγενεῖς τῆς ἀρκτῆρας Γερμανίας. Ἡ ἐπιμελετημένη ἀνατροφή του τὸν συναρκεῖωσε μὲ τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς πολιτικῆς. Κατ' ἀρχὰς συμμορφούμενος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν γονέων του ἐπεφόθη εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ κατώρθωσε, μετὰ εἰκοσαετῆ ἐργασίαν, νὰ ἀποκτήσῃ ἔντιμον καὶ λαμπρὰν περιουσίαν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνεμίχθη εἰς ὑποθέσεις ἀνωτέρας φύσεως. Ἡ δημοκρατία τῆς Γενεύης τὸν ὠνόμασε πρέσβυν τῆς εἰς τὴν ἀλλήν τῆς Γαλλίας, τὸ δὲ συνδικάτον τῆς ἐταιρίας τῶν γαλλικῶν Ἰνδιῶν, ὅπερ καθέξεν ἀπὸ τοῦ 1764 μέχρι τοῦ 1770, παρέσχεν αὐτῷ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ μεγάλαν δεξιότητα περὶ τὸ διευθύνειν. Ἡ φήμη του κῆξανεν ἕνεκα τοῦ πρὸς τὸν *Κολβέρτον ἐγκωμίου*, διὸ καὶ ἐβραβεύθη παρὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκτοτε ἦτο εὐκόλον νὰ προῖδῃ τις ὅτι ὁ Νέκκερ θάττον ἢ βράδιον θὰ ἐκαλεῖτο εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν οικονομικῶν τοῦ βασιλείου. Ὁ ὑπὲρ τῆς ἀμερικανικῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμος εἶχεν ἀποφασισθῆ, καὶ ἐχρειάζοντο χρήματα μὲ πᾶσαν θυσίαν ὁ κόμης Μωρεπᾶ, πρωθυπουργός τοῦ Δουδοβίκου ΙΣΤ', ἀνίκανος νὰ ἐξαμαλύνη μόνος τὰς περικυκλούσας αὐτὸν δυσχερείας, ἐπρότεινεν εἰς τὸν βασιλέα, τῷ 1776, νὰ προσληφθῆ παρὰ τῷ γενικῷ ἐλεγκτῇ τῶν οικονομικῶν Ταβουρῶ καὶ ὁ Νέκκερ ὁ Νέκκερ ἔλαβε κατ' ἀρχὰς τὸν τίτλον « διεθυντῆς τοῦ βασιλικοῦ θησαυροῦ, » ἀλλὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἐγένετο γενικὸς διεθυντῆς τῶν οικονομικῶν.

Ὁ Νέκκερ εὐλακρῶς καὶ θαρραλέως ἐπέληθη τῶν ἀναμορφώσεων ἃς ἀπῆλθον ὁ αἰὼν καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος. Διὰ νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα καὶ νὰ τὸν πιστεύσωσιν, ἀπεποιήθη τὴν σημαντικὴν μισθοδοσίαν τὴν ὠρισμένην διὰ τοιαύτην ἔξοχον θέσιν. Ἡ περιφημία λογοδοσίας ἢ δωδεκά παρὰ τοῦ Νέκκερ εἰς τὸν βασιλέα τῷ 1781 περὶ

τῶν οικονομικῶν τοῦ Κράτους, περιέχουσας τὰς κυριώτερας πράξεις τῆς διευθύνσεώς του ἀπὸ τοῦ 1775. Τὸ ἔργον τοῦτο περικλείει τοὺς κυριωτάτους τίτλους τῆς δόξης τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ καὶ θὰ διατηρῆ ζῶν τὸ ὄνομά του ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ὁ Νέκκερ ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντά του τῷ 1776, εὐρέθη ἐνώπιον ἐλλείμματος 24 ἑκατομμυρίων· οὐχ ἤττον κατώρθωσε περιστέλλων τὰς καταχρήσεις, νὰ ἀνορθώσῃ τὴν δημοσίαν πίστιν καὶ νὰ φέρῃ ὑπερβάσιν τῶν ἐσόδων κατὰ 10,200,000 φράγκα.

Ἡ λογοδοσία ἀνεγνώσθη εἰς τὸν βασιλέα ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μωρεπᾶ, καὶ διασπαρὲν ἀκολούθως εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνεγνώσθη ἀπλήστως. Ἡ Εὐρώπη ὅλη ἐτίμησε τὸν συγγραψάντα ὑπουργόν, ἀλλ' ἡ ἀπόλυτος κυβέρνησις ἔλαβε κτύπον ἐκ τοῦ ὁποῦ δὲν ἀνηγέρθη πλέον ἡ Γαλλία εἶχε μυηθῆ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Κράτους καὶ ἐγνώριζεν εἰς τὸ ἐξῆς τὴν πληγὴν ἣτις κατέτρωγε τὴν καρδίαν τῆς καὶ εἶχεν ἀπόφασιν νὰ μεταχειρισθῆ δραστικὰ φάρμακα εἴαν καθίσταντο ἀναγκαῖα. Ἡ δημοτικότης τοῦ Νέκκερ ἀπήρκεσεν εἰς τὸν γέροντα πρωθυπουργόν Μωρεπᾶ καὶ ἠνάγκασε τὸν Νέκκερ νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του ἣτις ἐγένετο προθύμως δεκτή.

Εἰς τὴν πρώτην συντακτικὴν συνέλευσιν (1784) ὁ Καλόννης, τότε πρωθυπουργός, κατηγόρησε τὸν Νέκκερ καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀντὶ περισσεύματος ἀφῆκεν, ἐξερχόμενος τοῦ ὑπουργείου, ἑλλείμμα πενήκοντα ἑκατομμυρίων. Ὁ Νέκκερ προσεφέρθη νὰ παρουσιασθῆ καὶ νὰ δικαιολογηθῆ. Ἀλλὰ τῷ ἠρνήθησαν τὴν εὐνοίαν ταύτην. Ἀπεκρίθη δι' ἐγγράφου ἕνεκα τοῦ ὁποῦ τὸν ἐξώρισαν τεσσαράκοντα λέγους μακρὰν τῶν Παρισίων. Ἐν τούτοις ὁ Καλόννης ἔπεσε μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ ὁ Δουδοβίκος ΙΣΤ' ἐσκέφθη νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ διὰ τοῦ Νέκκερ, ἀλλ' οἱ αὐλικοὶ τοῦ τὸν ἀπέτρεψαν καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Θελώσης Δουμνὶ δὲ Βριέν, ἀσπονδότετος ἐχθρὸς τοῦ Νέκκερ, ἐγένετο πρωθυπουργός. Ἀλλὰ εἰς τοιαύτην ἐλευθέρῃ κατῆστασιν ἔφερε τὰ οικονομικὰ ὥστε καὶ πάλιν ἐξέλεξε νὰ προσκληθῆ ὁ Νέκκερ. Μετ' ἀλίγων ἕνεκα τῶν βραδουργιῶν τῆς αὐλῆς, τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι τὸ

NEKKER.

πεπρωμένον ὤθει πρὸς τὴν καταστροφὴν τῆς, ἠνάγκασε τὸν Νέκκερ νὰ πέμψῃ ἐκ νέου τὴν παραίτησίν του εἰς τὸν δυστυχῆ βασιλέα ὅστις παρεγνώρισε τὰς συμβουλὰς του. Μόλις ἡ εἶδησις τῆς παραίτησεώς του διεδόθη, καὶ ἀμέσως ἐγένετο διαδήλωσις ἐκμέρους τοῦ λαοῦ. Ὁ Νέκκερ παρεκλήθη νὰ διατηρήσῃ τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ συνήνεσεν ἐπὶ τῇ ῥητῇ ὑποσχέσει ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς μόνον αἱ συμβουλαι αὐτοῦ θὰ ἐκτελῶνται.

Ἀλλὰ τὸ μυστικοσυμβούλιον τῶν ἀνακτόρων, τοῦ ὁποῦ τὰ τυφλὰ πάθη ὤθουν τὸν βασιλέα πρὸς τὴν ἄδυσον, ἐπέτυχε συγκέντρωσιν τῶν στρατευμάτων εἰς Παρισίους καὶ Κεραμεικὸν πρὸς ἐκφόδισιν τῆς συνελεύσεως. Τὴν ἐνδεκάτην ἰουλίου, ἐνόμισαν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσωσιν ἀπροκαλύπτως. Ὁ Νέκκερ ἔλαβεν, ἐνῶ

ἐδείπνει, ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ βασιλέως διατάττοντος αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ βασιλείου παραυτίκα. Ἐδείπνησεν ἡσυχῶς, χωρὶς νὰ ἀνακοινώσῃ τὴν ληφθεῖσαν διαταγὴν εἰς τοὺς προσκεκλημένους φίλους. Καὶ αὐτὴ ἡ σύζυγός του δὲν τὸ ἔμαθεν εἰμὴ ἀφοῦ ἠγέρθησαν τῆς τραπέζης. Ἀνέβη μετ' αὐτῆς εἰς τὴν ἄμαξαν, ὡς ἂν ᾔθελε νὰ μεταβῆ εἰς Σαιντ-Ουέν, καὶ εἰς ἀπόστασιν διακοσίων βημάτων ἀπὸ τῆς οἰκίας του ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν τῶν Βρυξελλῶν. Μόνον τὴν ἐπιοῦσαν, 14 ἰουλίου, ἡ θυγάτηρ τοῦ Νέκκερ καὶ οἱ φίλοι του ἔμαθον τὴν ἀναχώρησίν του. Ἄμα ἡ εἶδησις αὕτη διεσπάρη εἰς Παρισίους μεγίστη ταραχὴ ἐξεδηλώθη. Ὁ λαὸς μετέβη εἰς τὸ Παλαιόβραχιάλιον ὅπου ὁ Κάμιλλος Δεμουλίνος ἐξεφώνησε τὴν περίφημον πρόσκλησίν του εἰς τὰ ὄπλα. Μετ'

ἔξέπραζεν ἑκτακτόν τι προσεκάλεσε πλησίον αὐτῆς τὸν Διόγνητον καὶ ἔρριψε συμπάθη καὶ ἀδελφικά πρὸς τὸ πλῆθος βλέμματα. Ὁ Διόγνητος σκυθρωπὸς καὶ ἀπελπὶς εἶχε προσέλθει. Λέξεις ἀνταλλαγεῖσαι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τινῶν εὐπατριδῶν Μιλησίων ἐχρῶμάτισαν τὴν μορφήν αὐτοῦ μὲ τὰ μελαγχολικώτερα χρώματα.

Ἡ Πολυκρίτη ἀνηγέρθη ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ τὸ πλῆθος εἰσέγησε περιμένον τὴν ἀκοήσῃ ἀλλὰ λυγμοὶ καὶ στόνοι μυστηριώδεις ἀπέπνιξαν πᾶσαν λέξιν ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. Πέπλος ὠχρὸς ἐσαδάνωσε τὸ πρόσωπόν της καὶ μόλις οἱ πλησιέστατα αὐτῆς κείμενοι ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνωσι τὰς λέξεις της. Ἦθελε νὰ εἶπῃ πρὸς τὸν Διόγνητον ὅτι αὐτὴ συνήργησεν εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν στρατῶν του, γάρ τῆς πατρίδος ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι οὕτω συγκατέστρεψε τὸν λυτρωτὴν καὶ μνηστήρ᾽ αὐτῆς, κατέπνιξε τοὺς λόγους αὐτῆς.

Τὸ πλῆθος κατεπλήσσετο βαθμυδὸν ὑπὸ τοῦ παθήματος τῆς Πολυκρίτης. Ἀπλανές τι βλέμμα τῆς ἠρωίδος ῥιφθὲν ἐπὶ τοῦ πλῆθους, στέφοντος τὴν κεφαλὴν της καὶ ζητωκραυγάζοντος ὑπὲρ αὐτῆς ὑπερῆξε τὸ τελευταῖον αὐτῆς «χαῖρε!»

Ἡ Πολυκρίτη ἔπεσεν ἤδη νεκρά!

ΚΕΦΑΛ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ.

Ἡ ἀδιαφορία τῆς ἱστορίας εἰς τὴν δικαίαν διακομὴν τῆς ὑστερόφημίας.

Πένθιμος καὶ ἱερὰ σιωπὴ διεδέχθη αὐθωρεὶ τὸ πρὸς τὴν ἠρωίδα πλῆθος. Ἡ ἀποθίσις τῆς σωτῆρας ἐφαίνετο κυρομένη ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ μετ' οὗ παρετήρουν τὸ νεκρωθὲν αὐτῆς σῶμα. Μία μάρτυς κατεγράφετο ἤδη εἰς τὸ μαρτυρολόγιον τῶν λαῶν. Εἰς τάφου ἀπλοῦς καὶ ἀπέριττος ἀνεγείρετο ἤδη διὰ τὴν Πολυκρίτην διασωθεῖς, κατὰ τὴν μάρτυριαν τοῦ εἰρημένου συγγραφέως ἐπὶ πολλοῦ χρόνου.

Ἡ ἱστορία, ἡ ἀψευδὴς λεγομένη ἱστορία, ἐφάνη γλισχρὸς εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων τούτων καὶ τὸ μύρον τῆς πρὸς τὸν σεμνὸν τάφον τῆς Πολυκρίτης φρεσίνης ῥοδοδάφνης ἐξημίσηθη, διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν ἀνέμων τῆς λήθησός της. Ἄν εἰς Ὀμηρὸς, ἐν μόνον πολλοστημίριον τοῦ Ὀμηρικοῦ νοῦ ἐκρούετο τότε ὑπὲρ αὐτῆς

τῆς ἀφανοῦς Ἰλιάδος τὴν λύραν, ἡ Νέαιρα θὰ ἠμιλλᾶτο πιθανὸν πρὸς τὴν Ἑλένην καὶ ἡ Πολυκρίτη θὰ ἦτο δημοτικὴ ἠρωὶς, ἀγλαόμορφον ἀρχέτυπον γυναικείας φιλοπατρίας. Ἀλλ' ἐλησημονήθη, τὴν εὐσμον τοῦ τάφου τῆς ῥοδοδάφνης ἀντικατέστησαν ὄρειοὶ θάμνοι καὶ ἀντὶ τῶν φιλανθῶν καὶ εὐπτερύγων χρυσαλλίδων σαίνουσι πιθανὸν περὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο αἱ σαῦραι.

Εὐσεβῶς ἀναδιφῆσας τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν, ἀντέγραψεν ἐνταῦθα μίαν γραμμὴν ἐκ τῆς λησημονηθείσης εἰς ἀφανὴ γωνίαν αἱματοσταγοῦς ταύτης σελίδος. Δάττης ἐμμανῆς τῆς μεγάλης τῶν λαῶν θρησκείας, ἥς τὸ μαρτυρολόγιον τοσούτους ἀναγράφει μάρτυρας πίπτοντας ὑπὲρ τῆς εὐμερίας τῶν λαῶν, ἐώρτασα διὰ τῆς βιογραφικῆς ταύτης σημειώσεως τὴν μνήμην τῆς εὐαγοῦς μάρτυρος. Ἀλλὰ πόσαι ἀλλαι, πόσαι εὐγενεῖς καὶ μεγαλοῦργοι καρδίαι διεβράγησαν ὑπὸ παλμῶν φιλοπατρίας καὶ ἄλλων ἐφαμιλλῶν αὐτῆς αἰσθημάτων καὶ ἐβρίθθησαν εἰς τὰς ἐρήμους ὅπως γίνωσι σπαράγματα τῆς λήθης; Πόσοι ἠρόστρατοι ὑπεσκέλισαν ἐν τῇ Κλειοῖ τοὺς νομίμους κληρονόμους τοῦ κλέους, στρεψοδικοῦντες καὶ προεξοφλοῦντες ὑπὲρ ἐαυτῶν τὴν ὑστεροφημίαν;

Ἀλλ' ἡ Νέαιρα; ὁ πυρὴν τῆς πράξεως ταύτης, τὸ κέντρον τοῦ πρὸ ἡμῶν ἀναπτυσθέντος κύκλου τῶν γεγονότων διατίφαινεται ἐξαλειφόμενον;

Τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ τὸν θάνατον τῆς Πολυκρίτης μαθοῦσα ἐν τῷ ναῦ τῆς Ἑστίας ἡ Νέαιρα ὑπέστη τὸν σφοδρότερον κλονισμόν τῆς καρδίας της. Περὶ Ὑψικρέοντος δὲν ἠκούσθη τι μετὰ τὸν θάνατον ἐκεῖνον. Αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος ἐξεκένωσαν ἤδη τὰς φρένας αὐτῶν ῥίψασαι τὰ δηλητηριωδέστερα βέλη κατὰ τῆς ἐνόχου τοῦ ὀλέθρου τούτου. Τὰ λείψανα τῶν Μιλησίων ἀπῆλθον τῆς Νέξου καὶ ἡ Νέαιρα διήρχετο ἤδη τὴν ἐπισφαλεστέρην αὐτῆς κρίσιν. Σωρὸς ὀστέων ἐνδεδυμένων σάρκα γυναικείαν, ὀλιγοδράνης καὶ ἀνελπὶς ἐβίωσεν ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ψυχὴν εἰς τὰ χεῖλη, μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τῆς προτέρας οἰκογενειακῆς τῆς ὀλβιότητος καὶ τὴν μετάνοιαν εἰς τὸ μέτωπον. Δὲν ἐστὶν ἐπὶ τὸν τάφον της μωραίνει εὐγνωμοσύνης, ὡς τὸ τῆς Πολυ-

κρίτης, καίτοι εἶχε κατασταθῆ ἀξία μείζονος ἢ συμπαθείας ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, καθαρθεῖσα ἐσχάτως διὰ τῆς μετανοίας καὶ τοῦ δακρύου. Σπείρασα ἐν στιγμῇ ἐρωτικῆς ὁρμῆς ψυχικὴν ἀστασίαν καὶ πρόσκαιρον φιλοδοξίαν, ἐθέρισε συντόμως ὀξείας ἀκάνθας, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ σεμνοῦθης καὶ ἔμφρων Πολυκρίτη ἔδρεπε τὰς ἀμαράντους δάφνας τῆς εὐφημίας.

Ἐστω τοῦτο ἀμυδρὰ παράθεσις, χρωματίζουσα τὴν ποικιλίαν τῶν γυναικείων χαρακτήρων καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν διαφορῶν αἰσθημάτων καὶ δίδουσα νόξιν τῆς ἐπιδράσεως τῆς γυναικὸς ἐπὶ τε τῆς μερικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ συνόλου τῆς ἀνθρωπότητος.

Μετὰ τινα χρόνον ἡ Νέαιρα ἐλησημονήθη. Ἀλλ' ἐπόμενον ἦτο, λησημονηθείσης τῆς Πολυκρίτης, τῆς Ἰουδίθ ταύτης τῶν Ναξίων, νὰ λησημονηθῇ καὶ ἡ Ἑλένη τῆς Μιλήτου.

TIMOLEON Δ. ΔΜΠΕΛΛΣ.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Χειμῶν — ἐσπερίδες — ἀπιστία γυναικῶν — θιάτρον — Macbeth — Maria — φρικτὸν κακούρημα — Φερενίκη Νάξου.

28 Νοεμβρίου.

I

Ἡδὴ χειμῶν!

Ἄν ὁ ἀμπελοστεφῆς Ὀκτώβριος μνησθεὶς ἐποχῆς παρελθούσης ἐδωρήτατο ἡμῖν ἡμέρας ὠραίας, ἀποσπάσας ὀλίγας σελίδας ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τῆς ἀνοιξέως του, ὁ γέρον Νοέμβριος, πιστὸς εἰς τὸ προαιώνιον πρόγραμμα του καὶ ἀκριβῆς, ὡς Ἄγγλος, εἰς τὸ καθῆκόν του, οὐδόλως εὐηρεστήθη νὰ πράξῃ τοῦτο.

Ἡδὴ χειμῶν!

Τὰ ὄρη περιεβλήθησαν ἐσθῆτα νυμφικῆν. Τὰ ποίμνια κατέρχονται εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τοῦ ποιμένος ὁ αὐλὸς σιγᾶ εἰς τοῦ βορᾶ τὸ φύσημα. Τὰ γυμνά στελέχη τῶν δένδρων πληττόμενα ἀπὸ τὸν σφοδρὸν ἀνεμὸν ἐκπέμπουσιν ἤχον πένθιμον τὸ κύκνειον τῆς φύσεως ἄσμα!

Τὸ πῦρ ζωηρὸν σπινθηρίζει παρὰ τὴν ἐστίαν, ὅπου ἡ γράια μᾶμμη συναθροίζουσα περὶ αὐτὴν τὰ μικρὰ τέκνα τῶν τέκνων τῆς διηγῆται αὐτοῖς μετὰ γελωτώδους σπουδαιότητος ἱστορήματα τερατώδη, συμβάντα παράδοξα. Παρὰ τὴν ἐστίαν ἐκεῖ ποτιζόμεθα μετὰ τοῦ γάλακτος τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τὰ ὀλίγηρα νάμματα τῶν τρομερῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν μανθάνομεν ἐκεῖ περὶ τῶν λευχειμῶν νηρηίδων ἀκούομεν περὶ τῶν τρομακτικῶν φαντασμάτων, τὰ ὅποια περιφέρονται κατὰ τὰς θυελλώδεις καὶ σκοτεινὰς νύκτας σύροντα μακρὰς ἀλύσσεις!

Συνχναστροφαὶ ἢ ἐσπερίδες, χοροὶ, θέατρον, διασκεδάσεις παντοῖαι καὶ γέλωτες ἰδοὺ τὰ καλὰ τοῦ χειμῶνος εἰς ἃ ἐντροφῶντες παρερχόμεθα τὰς μακρὰς νύκτας αὐτοῦ εἰς ταῦτα πρόσθετος ἐρωτικὰς περιπέτειας, κρύφια φιλήματα, περιπαθεῖς θυωδίας καὶ θέλεις ἔχει ἐντελὴ τὴν εἰκόνα.

Εὐρισκόμεν πρό τινῶν ἡμερῶν εἰς πολυπληθῆ συναναστροφὴν. Μολονότι ἄμιρος τῆς ζωγραφικῆς τυγχάνω τέχνης ὁ ἀπροσπαθήσω ὅμως νὰ σκιαγραφήσω πιστὴν εἰκόνα τῆς συναναστροφῆς ταύτης. Ἰπόθεσις, εὐγενῆς ἀναγνώστριά μου καὶ ἀγαθῆ ἀναγνώστ᾽ αὐμοῦ, τὴν αἴθουσαν ὡς ἐν tableau καὶ ῥίψον τὸ βλέμμα σου ἐπ' αὐτοῦ. Θέλεις ἴδει ἐδῶ μὲν γέροντας ὀμιλοῦντας ζωηρῶς περὶ πολιτείας καὶ ὑπουργείων ἐκεῖ ἀπομάχους τῆς νεότητος γυναικίως μετὰ στεναγμῶν ἀναπολούσας τὰς κατακτήσεις τῶν ἐν τῷ ὠραίῳ αὐτῶν παρελθόντι παρέκει κούρους τῆς ἀριστοκρατίας μας (;) νεανίας ἐπιδεικνύοντας πνεῦμα διὰ δανεικῶν καὶ λίαν κοινῶν calembours ἀπωτέρω νέας κόρας διηγουμένας πρὸς ἀλλήλας ἐρωτικὰ παράδοξα καὶ διαγραφούσας μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας σχέδια σολισμῶν καὶ πολεμικῆς πρὸς τοὺς ἀνδρας. Παρθένος ἀνθηρὰ, ὡς ἡ ὀρῶσος, πλήττει ἐλαφρῶς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἐνῶ ἡ ὠραία ἀδελφὴ αὐτῆς περιπτύσσεται ἐν τῇ μέθῃ τοῦ βάλλε ἐρωτικώτατα τὸν ἐραστὴν της πλησίον ἐκεῖ μαρνανθεῖσα νεότης ἐκφράζει δι' ἑκατοστὴν ἴσως φορὴν μετὰ γλυκειᾶς καὶ συμπαθοῦς φωνῆς τὴν ἐρωτὰ της πρὸς νέον ὡς ὁ Φοῖβος ξανθὸν, ὅστις διὰ τοῦ ἐτέρου τῶν ὀρθαλμῶν ὀφθαλμοβολεῖ τὴν χορεύουσαν ψυχὴν τῆς ψυχῆς του. Ἦτο δεκάτη ὠρα δταν σπουδαία ἠγέρθη αἴφνης συζή-

τησις περί τῆς γυναικείας πίστεως, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τινος ἀνοήτου λέξεως, ἦν ἐν μέσῳ ἔρριψεν ὁ εὐφυής κ. Δ. Ἡ συζήτησις αὐτῆ, ὡς εἶδος, ἔσχε πολλοὺς τοὺς ῥήτορας, ὧν αἱ γνώμαι ἦσαν διγρημέναι καὶ ἀδύνατος ἐφαίνετο ὁ σχηματισμὸς πλειοψηφίας. Ἄγνοῶ ἂν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τοῦτο ἡ ἀφειδῆς παραχώρησις *rouspetion*. Ἐμμενον πρὸς στιγμὰς ξένος τῆς διαμάχης ταύτης ὅτε ἐνθυμηθεὶς τὸ :

Καθὼς τὸ κῦμα ἀπιστος εἶν' ἡ γυνὴ

τοῦ Σαιξπήρου, ἐξεστόμῃσα αὐτό. Δὲν εἶχον ἔτι τελειώσει τὴν τολμηρὰν ταύτην φράσιν καὶ ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ὄλαι αἱ τῆς συναναστροφῆς γυναῖκες, νέαι καὶ γραῖαι, συνηγοροῦσαι ὑπὲρ τοῦ ἐζυτῶν πιστοῦ φύλου, ἐπέπεσον κατ' ἐμοῦ διὰ Θελλῶδους φλυαρίας.

— Κύφῆς τις θὰ περιεφρόνησε τὸν σχολαστικὸν, ἔλεγεν ἡ μία.

— Εἶναι ἀνόητος, προσέθετεν ἡ ἑτέρα.

— Εἶναι . . . . εἶναι . . . .

Ἄλλὰ τὰς λοιπὰς διέκοψεν ἡ φωνὴ τῆς γλαυκώπιδος δεσποσύνης Α. ἥτις μόνη πλέον ἀνέλαβε μὲ δικανικὸν ὕφος τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ προσβληθέντος φύλου τῆς καὶ ἴσως ὅπως ἐπίδειξῃ τὰς ποικίλας γνώσεις αὐτῆς.

— Ἀρνεῖσθε, κύριε, μοι λέγει, τὴν πίστιν τῆς Πηνελόπης καὶ τῆς Ἀνδρομάχης τοῦ ἔκτορος, ἀς ὁ Ὀμηρος παρίστησιν ὡς πρότυπα συζύγων; Ἡ Δουκρητία ἡ ἀποβαλοῦσα τὸν ἔρωτα τοῦ Σίξτου καὶ θυμὰ γενομένη τῆς ἀπέριου σεμνότητός της, ἡ Κορνηλία ἡ ἀφωσιωμένη ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ εἰς τὸν σύζυγόν της Γράκχον, ἡ σύζυγος τοῦ Ἰουλίου Σαβίνου ἑπώνινη (1), ἥτις μαθοῦσα τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπεφάσισε ν' ἀποθάνῃ δι' ἀσιτίας βδελυσομένη τὴν ἀηδῆ ζωὴν ἀνευ τοῦ Σαβίνου της, δὲν ἦσαν γυναῖκες; Ἡ δὲν εἶναι ἱκανὸν παράδειγμα ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως γυναικείας ἢ τοῦ Θεοπόμπου σύνευνος Χελωνίς, ἥτις μετέβη ἐκουσίως εἰς τὴν ἐχθρικὴν Ἀρκαδίαν καὶ κατορθώσασα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δεσποτήριον ὅπου ἐφυλάσσετο ὁ σύζυγός της, ἐπεισεν αὐτὸν νὰ ἐν-

(1) Ἐγενήθη εἰς Βανγρε τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Οὐεσπεσιανού.

δυθῆ τὰ ἐνδύματα αὐτῆς καὶ νὰ δραπετεύσῃ, αὐτὴ δὲ ἀντ' αὐτοῦ νὰ μείνῃ δεσμιος;

— Ἄλλὰ, δεσποινίς, ἀπήντησα, ἂν κ' ἐγὼ ἀποφασίσω νὰ καταστρώσω κατάλογον ἀπίστων γυναικῶν, βεβαιωθῆτε, ὅτι οὐδ' ὀλοκλήρῃ δέκα νύκτες ἤθελον μοι ἐξαρκέσει. Πρὸς εὐχαρίστησίν σας ὁμῶς θὰ ἀριθμῶσιν τινὰς λαμβάνων τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ τοῦ πολυφύλλου ἀνεκδότου συγγράμματος *αι ἀπιστοὶ γυναῖκες*. Καὶ πρῶτον, νομίζω, ὅτι ὄλαι αἱ θεαὶ τῆς ἀρχαιότητος οὐδέποτε ἔμειναν πισταὶ εἰς τοὺς συζύγους ἢ ἐραστὰς των. Διὰ τὴν ἀπιστον Ἑλένην ἐγένετο ὁ δεκαετής ἐκεῖνος πόλεμος *ὅστις πολλὰς ἰφθιμοὺς ψυχὰς Ἰδὶ προτάψεν ἠρώων*. Ἡ Μεσσαλίνα, ἡ Κλεοπάτρα, ἡ Δουκρητία Βοργία, ἡ ἐστεμμένη τοῦ Ὀρλώφ καὶ ὄλου τοῦ κόσμου τῆς Ῥωσσίας ἐρωμένη καὶ αὐτοκράτειρα Αἰκατερίνη καὶ σχεδὸν ἅπαντα ἡ χορεία τῶν αὐτοκρατειρῶν, βασιλισσῶν, δουκισσῶν, κομησῶν κτλ. ἀφίνουσαι τοὺς ἀγαθοὺς συζύγους των ἡσύχως κοιμωμένους εἰς τὰς μαλακὰς κλῖνας αὐτῶν εἰσῆγον εἰς τοὺς κοιτῶνάς των κατὰ σειράν λεγεῶνας ὀλοκλήρους ἐραστῶν . . .

Ὁ ἦχος τοῦ *scottisch* διέκοψε τὴν σπουδαίαν ταύτην συζήτησιν καὶ ἡ ῥήτωρ Α. ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν τοῦ κ. Μ. πρὸς πείσμα τοῦ κ. Τ. παλαιοῦ ἐραστοῦ της

II

Μετὰ τὴν Gemma παρεστάθη εἰς τὸ ἡμέτερον θέατρον τὸ μελοδράμα τοῦ περιφήμου μουσικοδιδασκάλου ἢ μελοποιοῦ Βέρδη Macbeth, οὗτινος ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ φερωνύμου δράματος τοῦ δαιμονίου Σαιξπήρου. Ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ δὲν ὑπάρχει ἔρωσ γυναικός· ὁ ἔρωσ τῆς φιλοδοξίας καὶ αἱ προτροπαὶ δοξομανοῦς συζύγου ὀπλιζοῦσι τὴν χεῖρα τοῦ στρατηγοῦ Μακβέθ διὰ δολοφόνου ξίφους ὑπὸ τὸ ὅποιον πίπτει νεκρὸς ὁ βασιλεὺς Δουγκάνος καὶ ὁ αὐστράτηγός του Βάγκος· ἀποπειράται νὰ φονεύσῃ ἐπίσης διὰ δολοφόνων καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Βάγκου φοβηθεὶς τὴν προφητείαν τῶν μαγισσῶν, αἵτινες προείπον ὅτι θὰ βασιλεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Βάγκου, ἀλλ' ἀποτυγχάνει. Ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ πλὴν μετὰ μικρὸν

πίπτει νεκρὸς εἰς μάχην κατὰ τῶν ὀπαδῶν τῶν υἱῶν τοῦ Δουγκάνου καὶ Βάγκου, ἀφοῦ ἐξεπληρώθη ἡ τριπλῆ προφητεία τῶν μαγισσῶν τοῦ Φορὸς. Ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ οὗτινος ἡ μουσικὴ εἶναι ὑψηλῆς, θεία, ἐκφραστικὴ, καταλαμβάνεται τις ἀπὸ ἐκπληξίν καὶ τρόμον βλέπων φαντάσματα ἐξερχόμενα ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν προσταγὴν κακομόρφων μαγισσῶν, νυκτερίδας πλανωμένας ἄνω τῆς ἐστίας αὐτῶν, ἀλλὰ φαντάσματα βασιλέων φαινόμενα καὶ ἐξαφανιζόμενα εἰς τὸ βάθος σκοτεινοῦ σπηλαίου.

Δύο νέα πρόσωπα τῆς μελοδραματικῆς ἐταιρίας ἔλαβον μέρος εἰς τὴν νέαν ταύτην ὄπεραν· ὁ βαρύτενος Carbone καὶ ἡ ὑψίτονος Mousconi. Ὁ Carbone παριστῶν τὸ μέρος τοῦ Macbeth ἦτο ἐξοχος, ἦτο ἀμίμητος. Αἱ ἔντεχνοι κινήσεις, ἡ ἐντελής προσποίησις, ἡ βροντώδης καὶ ἡχηρὰ φωνὴ του καθίστων αὐτὸν ἀξίον τῶν χειροκροτημάτων καὶ ἐπευφημιῶν τῶν ἀκροατῶν. Ὁ κύριος Carbone εἶναι, δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ τὸ εἴπωμεν, τὸ καλλίτερον πρόσωπον τῆς ἐφετεινῆς ἐταιρίας· ἡ δεσποσύνη Mousconi, Λαίδου Macbeth εἶναι ἀρκετὰ ὠραία καὶ νεωτάτη· ἡ φωνὴ της εἶναι γλυκεῖα καὶ ἡχηρὰ· κέκτηται φωνὰς ὑψηλὰς, κέκτηται χαμηλὰς θαυμασίας, ἀλλὰ στερεῖται μέσων· ἴσως ὁ χρόνος καὶ ἡ πείρα — διότι λέγουσιν αὐτὴν πρωτόπειρον — θὰ πλουτίσωσιν αὐτὴν καὶ διὰ τῶν φωνῶν τούτων καὶ τότε εὐελπιζόμεθα ὅτι θὰ καταστῆ ἐκ τῶν καλλίστων ὑψηφῶνων. Ὁ δὲ ὑψίτονος Panseri, ἔχει φωνὴν γλυκεῖαν καὶ μελωδικήν. Ὑποκρίνεται τὸ μέρος του ἀρκετὰ καλὰ καὶ φαίνεται ὅτι δὲν στερεῖται τέχνης.

Τρίτον μελοδράμα ἀνεβιβάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ *Marta*, ἀριστούργημα τοῦ νέου μουσικοδιδασκάλου Floiow ὅπερ ὁμῶς τρεῖς μόνον δυστυχῶς ἔσχε τὴν τύχην νὰ παρασταθῆ, διακοπίσεως τῆς παραστάσεώς του ἔνεκα τοῦ ἐτέρου ὑψηφῶνου ὃν ἀποδοκιμασθέντα καὶ συριχθέντα κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας παραστάσεις ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, φρονίμως ποιούσα ἀπέβαλεν ἡ ἀξιότιμος ἐπιτροπή. Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις καὶ τοῦ μελοδράματος τούτου.

Ἡ Λαίδου Ἐρρίκέτη θέλουσα νὰ διασκεδάσῃ τὴν κατέχουσαν αὐτὴν μελαγχο-

λίαν ἀπεφάσισε μετὰ τῆς ἀκολούθου της Νανσοῦ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἀγορὰν ὅπου κατὰ τινὰ συνθήειαν τῆς Ρίχμόνδης συνήγοντα εἰς ὠρισμένην ἡμέραν αἱ ἀνευ ἐργασίας ὑπηρετρίαι. Πρὸς τοῦτο λαμβάνουσιν ἀμφοτέραι τὸ σχῆμα ὑπηρετριῶν μετωνομασθεῖσαι ἢ μὲν Μάρθα ἢ δὲ Βέτσου καὶ ὑπὸ τὴν συνοδίαν τοῦ οἰρ Τριστάνου εἰς χωρικὸν μεταμορφωθέντος φθάνουσιν ἐκεῖ καὶ προσλαμβάνονται ὡς ὑπηρετρίαι ὑπὸ τοῦ Πλούμκεττ καὶ τοῦ ἐξαδέλφου του Λιονέλλου. Ὁδηγηθεῖσαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούμκεττ ἀρνοῦνται νὰ ἐργασθῶσι καὶ τὴν νύκτα δραπετεύουσι πρὸς μεγίστην θλίψιν τοῦ Λιονέλλου ὅστις εἶχεν ἤδη ἐρασθῆ τῆς Μάρθας. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διερχόμενος ὁ Πλούμκεττ τὸ δάσος, ὅπου ἐγένετο κυνήγιον βασιλικὸν βλέπει αἴφνης τὴν Μάρθαν του καὶ τὴν Βέτσου περιβεβλημένας κυνηγετικὰς ἐνδυμασίας καὶ θέλει νὰ τὰς συλλάβῃ, πλὴν ἐμπαίζεται ἀπὸ τὰς κυρίας τῆς τιμῆς. Φθάνει καὶ ὁ Λιονέλλης ὅστις ἀναγνωρίζων τὴν ἔρρικέτην τῆ ἐκμυστηρεύεται ἐκ νέου τὸν σφοδρὸν ἔρωτά του καὶ τολμᾷ νὰ ἀσπασθῆ τὴν χεῖρά της. Τοῦτο ἐξέπληξε τὴν Μάρθαν ἥτις ἐπικαλεσθεῖσα βοήθειαν πέμπει εἰς τὴν φυλακὴν τὸν ἐρωτικὸν Λιονέλλον ὁ ὅποιος πρὶν ἢ ὀδηγηθῆ ἐκεῖ προσφέρει εἰς τὸν Πλούμκεττ δακτύλιον, πολύτιμον ἐνθύμημα τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς του· δι' αὐτοῦ δ' ἀπεδείχθη κατόπιν ὅτι ὁ Λιονέλλης ἦν υἱὸς τοῦ κόμητος Δέρβου ἐξορισθέντος ἔνεκα πολιτικῶν ἐρίδων. Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας θέλουσα νὰ διορθώσῃ τὸ εἰς τὸν πατέρα γενόμενον ἀδίκημα ἀναγνωρίζει τὸν Λιονέλλον ὡς κόμητα Δέρβου· ἀλλὰ λίαν ἀργά· διότι εἶχε παραφρονήσει ἤδη, μολονότι ἡ ἔρρικέτη προσφέρει εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρά της· τὴν ἀποστρέφεται. Πλὴν ἐλπίζουσα νὰ τὸν σώσῃ, ἐπινοεῖ τελεσφόρον τέχνασμα. Μεταβάλλει τὸν κῆπὸν της εἰς ἀγορὰν τῆς Ρίχμόνδης καὶ ἐνδυθεῖσα ὡς ὑπηρετρία μετὰ τῶν ἀκολούθων της, ψάλλει μετ' αὐτῶν τὸ ὑπηρετικὸν ᾄσμα, ὅπερ ἀκούων ὁ Λιονέλλης ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὸν, ἀναλαμβάνει τὸ λογικὸν καὶ νυμφεύεται τὴν Μάρθαν του.

Ἄπαξ μόνον παρευρεθέντες εἰς τὸ μελοδράμα τοῦτο οὐδεμίαν νὰ φέρωμεν δυνάμεθα ἐπ' αὐτοῦ κρίσιν, καθότι οὐδὲ ἐν τῇ μιᾷ ταύτῃ ἑσπέρα κατωρθώσαμεν

ἔνεκα τῶν ἰπαύστων συριγμῶν, χειροκροτημάτων καὶ τοῦ κρότου τῶν χαλκίνων νομισμάτων νὰ ἀκούσωμεν τὴν μουσικὴν.

III

Ἐβδομᾶς δὲν παρέρχεται χωρὶς ν' ἀναγνώσῃ τις εἰς τὰς ἐφημερίδας νέα κακούργηματα. Τὸ φρικτὸν καὶ ἀποτρόπαιον κακούργημα τοῦ φονέως ἀπάσης τῆς οἰκογενείας Κίγκ Γρόπμαν, τὸ κατατράξαν ἅπαντα σχεδὸν τὸν κόσμον, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ εὕρῃ μιμητὰς ἢ δίψα τοῦ χρυσοῦ ἐν τῷ ὑλικῷ τούτῳ αἰῶνι, φονεύει τὰς μητέρας, τοὺς πατέρας, τοὺς ἀδελφούς· εἰς τὴν ἀτιμίαν παραδίδει τὰς συζύγους, εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ ἀφανισμόν πᾶν ἐμπόδιον. Κατελήφθημεν ὑπὸ φρίκης ἀναγνόντες εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένην ἀξιόλογον ἐφημερίδα «Κωνσταντινούπολις» τὸ κατωτέρω γεγονός.

Φρικτὸν κακούργημα.

Δύω ἀδελφοὶ ὀθωμανοὶ ὁ μὲν νεανίας μαθητεύων, καὶ ὁ ἕτερος μόλις τριακονταπενταετῆς μετὰ τῆς συζύγου του, ἐδολοφόνησαν τὴν μητέρα των, καὶ τὴν ἔρριψαν ἐντὸς τοῦ οἰκιακοῦ φρέατος. Ἡ ἀποφορὰ τοῦ πτώματος ἠνάγκασε τοὺς δολοφόνους νὰ διαδώσουν ὅτι ἡ μήτηρ πεσοῦσα ἐξ ἀπροσεξίας εἰς τὸ φρέαρ ἐπνίγη καὶ προσεκάλεσαν τὸν ἱμάμην διὰ νὰ τὴν ἐνταφιάσῃ· λαβοῦσα γνῶσιν ἡ ἀρχὴ, ἐπεμψεν ἰατρὸν καὶ, αὐτοψίας γενομένης, ἀπεδείχθη ὅτι ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἀφοῦ πρῶτον περιεσφίγη κατὰ τὸν λαιμὸν διὰ νὰ μὴ ἀκουσθῇ ἡ σπαραξικάρδιος φωνὴ τῆς, ἔλαβε μίαν πληγὴν ὀπισθεν, ἑτέραν ὑπὸ τοὺς μαστοὺς καὶ τρίτην ὑπὸ τὴν κοιλίαν. Ἀκολούθως οἱ μητραλοῖαι ἐκδύσαντες τὰ αἱματόερεκτα ἐνδύματα τῆς μητρός των ἐνέδυσαν αὐτὴν καθαρὰ καὶ τὴν ἔρριψαν ἐντὸς τοῦ φρέατος. Ἡ ἀστυνομία προβάσα εἰς τὴν σύλληψιν τῶν ἐνόχων δικάζει αὐτοὺς, ἀπαρνούμενους τὸ ἔγκλημα. Καὶ οἱ

μὲν ἀδελφοὶ λέγουσιν, ὅτι ἀναχωρήσαντες ἐκ τῆς οἰκίας ὁ μὲν διὰ τὸ ἔργον ὁ δὲ διὰ τὴν σχολὴν ἀφῆκαν τὴν μητέρα των οἰκουροῦσαν, ἡ δὲ νύμφη καταθέτει ὅτι τὴν εἶδεν ἐξερχομένην τῆς οἰκίας μὲ ἐν δέμα ὑπὸ μάλης. Πότε ἐπέστρεψεν ἡ πενθερά τῆς καὶ πότε ἔπεσεν εἰς τὸ φρέαρ, λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει. Ἀλλ' ἀπεδείχθη ὅτι ἡ δολοφονηθεῖσα εἶχεν ὑπὲρ τὰς 300 λίρας, τὰς ὁποίας διενεμήθησαν οἱ δολοφόνοι· πρὸς τούτοις ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψε κεκρυμμένα ἐντὸς τῆς οἰκίας τὰ αἱματόερεκτα ἐνδύματα καὶ τὰ τρία ἐγχειρίδια. Φαίνεται ὅτι αἴτιον τῆς δολοφονίας ὑπῆρξεν ἡ φυλαργυρία τῆς μητρός, ἥτις ἐκτάτο πρὸς τούτοις καὶ κτήματα. Ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀποδημεῖ πρὸ καιροῦ. Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας ἐργασθεὶς δραστηρίως διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων, κρίνει αὐτοὺς ἀξίους ἀγχόνης· φήμη διατρέχει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀπαγχονισθοῦν τὰ ἀποτρόπαια ταῦτα τέκνα καὶ ἡ αἰσχρὰ νύμφη.

IV

Περαίνοντες τὴν Ἐπιθεώρησιν μας ἐν ᾧ χύσωμεν καὶ ἡμεῖς δάκρυ ἐπὶ τῷ ἀώρῳ θανάτῳ τῆς Φερενίκης Νάζου.

Τὸ ἄνθος τοῦτο τὸ ἐπίχαρι τὸ ζωηρὸν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λειμῶνος εἰς τὴν ἐπίπνευσιν τῆς παγετώδους πνοῆς τοῦ θανάτου ἐμαράνθη! Εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ν. Νάζου, εἰς τὸν εἰρηνικὸν καὶ ἐνάρετον οἶκον, πλανᾶται τῆς δυστυχίας τὸ φάσμα!

Ἡ νεαρά καὶ ἀγία ψυχὴ τῆς Φερενίκης ἐπόθησε τὴν ἀνάπαυσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς αἰωνιότητος πρὶν ἢ γνωρίσῃ τὰ ποταπά τῶν ἀνθρώπων πάθη, τῆς δυστυχίας τὴν χεῖρα. Ὁ ἄγγελος ἐζήτησε τὴν κατοικίαν του καὶ ἐπέταξε μίαν πρῶταν ἐκ τοῦ κλωβοῦ τοῦ φθαρτοῦ σώματος πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἀνερχόμενος τὸ κενὸν καὶ καθορῶν τοὺς θρήνους καὶ κοπετοὺς προσφιλῶν γονέων καὶ συγγενῶν ἐκλαυσεν ἐκλαυσε, καὶ τὰ δάκρυα αὐτοῦ ὡς δρόσος ἔπεσον ἐπὶ τῆς γῆς.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΗΧΩ καὶ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ [Ῥωμάνοιο ἱμνέτρον]. Ἀγγ. Βλέχος. — ΦΓΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ [μελίτη]. Ν. Καζέλης. — Η ΛΟΥΦΟΜΕΝΗ ΡΩΜΑΙΑ [Ἑιδύλλιον]. Σ. Βασίλειάδης. — ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΕΚΚΕΡ. Βίος [μετὰ εἰκόνας]. — ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Χ. Καρμίση. — ΠΟΙΗΣΙΣ. Τῆ δεσποσύνης Σ. Β. Ἀχιλλεὺς Παράσχος. — ἈΜΩΡΗΣ [μυστορολίον Ἀλ. Δουμάς]. — ΕΛΕΝΗ ΤΗΣ ΜΙΛΗΤΟΥ. Τιμόλων Ἀμπιλάς. — ΜΗΝΙΑΙΑ ΒΟΙΘΕΟΡΗΣΕΙΣ. — ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Ο-ΤΙΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ μυθιστορ. Παύλου Φιδάλ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΟΙ προμήθευοντες 10 συνδρομητάς εις τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντες τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἑκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητής, ἀν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῆ αἰτήσῃ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

Γίνονται δὲ ἐνταῦθα παρὰ τῷ βιβλιοπωλείῳ Περρῆ-Βαμπᾶ καὶ τῷ τυπογραφείῳ Α. Καναριώτῃ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ γραφείῳ τοῦ « Θεατοῦ » καὶ τῆς « Κωνσταντινουπόλεως ».

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ.

Παρισίων Δράματα ὑπὸ Πονσῶν Τερράϊλ, μετάφρασις Κ. Παρδαλάκη καὶ Α. Γ. Σκαλίδου, τόμοι τρεῖς. Τιμῶνται δραχ. 80.

Ἄγγελος Πιτοῦ ὑπὸ Α. Δουμᾶ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τιμᾶται δραχ. 10.

Κόμησσα Σαρνὺ (συνέχεια τοῦ Ἄγγελου Πιτοῦ), ὑπὸ Α. Δουμᾶ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἀπαρτίζει τόμους τέσσαρας. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν δύο τόμοι. Τιμὴ ἑκάστου τόμου δραχ. 7 1/2.

Σαοὺλ τραγωδία Ἀλφιέρη. Ἰωᾶς δράμα Μεταστασίου μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ Η. Ματαράγκα· τιμᾶται δραχ. 1,50.

Παρὰ τῷ βιβλιοπωλείῳ Περρῆ-Βαμπᾶ πωλοῦνται τὰ ἑξῆς βιβλία.

Αἱ διάσημοι δίκαι Φουκιέ. — Ἡ Ὁραία Παρτοπῶλις καὶ ὁ Εὐστάθιος Λενόβλ μετάφρασις Σκαλίδου, τιμᾶται λεπτὰ 50. — Δίκη Δουδοβίκου ΙΣΤ'. δρ. 1,50.

Γελῶν Ἄνθρωπος μυθιστορία Β. Οὐγὼ μετάφρασις Βαμπᾶ. Βιβλίον Α'. δραχ. 2.

Τρεῖς σωματοφύλακες ἑκδοσις νέα τόμοι πέντε δραχ. 8.

Ἱστορία Ναπολέοντος Α'. δραχ. 2.

Γυϊζώτου, Μελέται περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἐν τῇ σχέσει αὐτῆς πρὸς τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν πνευμάτων. Μετάφρασις ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Α. Διομήδους Κυριακοῦ.

Καλλιέργαι. — Λουκάς Νοταρᾶς. — Δραματικὰ δοκίμια ὑπὸ Σ. Βασιλειάδου. Εὐρίσκονται παρ' ἅπασιν τοῖς βιβλιοπωλείαις καὶ τιμῶνται δραχ. 5.

Τὰ τέσσαρα πρῶτα ἔτη τῆς « Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης » πωλοῦνται ἀντὶ δραχμῶν 6 ἑκαστον.